У пошані до піонерів — лицем до молоді!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVIII. Ч. 206. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 6-го ЛИСТОПАДА 1971 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, NOVEMBER 6, 1971 No. 206. VOL. LXXVIII.

— КОРОТКІ ВІСТКИ —

П'ятниця, 5 листопада 1971

В АМЕРИЦІ

ПАЛАТА РЕПРЕЗЕНТАНТІВ ПІДТРИМУЄ ЗАКОНОПРОЄКТ про надання федеральної фінансової допомоги всім університетам і коледжам у ЗСА. Сенат уже затвердив подібний законопроєкт, за яким вперше в історії ЗСА федеральну допомогу одержуватимуть всі без виключення вищі навчальні заклади. При тому, зазначено в цьому законопроєкті, дирекціям коледжів і ректоратам університетів не будуть давати вказівок, як саме і на що саме вони можуть витрачати одержувану федеральну допомогу. Раніше таку допомогу діставали не всі вищі школи, а коли й одержували, то на фінансування певних робіт, як розбудову приміщень, створення бібліотек тощо.

ЦЄЇ СУБОТИ ПО ПОЛУДНІ НА ОСТРОВІ АМЧІТКА на Алясці пляновано провести експеримент з нуклеарним вибухом дуже великої сили. Хоча вибух буде здійснено під землею, на значній глибині, все таки деякі науковці вважають, що він може викликати високі хвилі в океані та деяке стрясення землі типу землетрусу.

НАСЕЛЕННЯ НЮ ЙОРКУ І НЮЙОРКСЬКОГО СТЕЙТУ проголосувало проти випуску „бондів" на суму 2 з половиною більйона долярів, що мало б забезпечити незмінну ціну за переїзд „сабвеєм" в 30 центів. Але тепер, коли пропозицію відкинено, доведеться вишукувати ті фонди з інших джерел. Як припускають, ціна за переїзд „сабвеєм" покищо залишиться незмінною, але будуть накладені додаткові оплати за переїзди мостами, шляхами і деякими тунелями в Ню Йорку. Стейтова влада зменшить також допомогу школам й окремим містам та місцевостям.

ФЕДЕРАЛЬНА ЛАВА ПРИСЯЖНИХ ПОЧАЛА розгляд справи двох поліцаїв у Ню Йорку, обвинувачених в корупції, на підставі зізнань у Комісії Кнаппа. У Нюарку обвинувачено в тому ж 8 поліцаїв, які перебували або є тепер на активній службі.

СПІЛКА ЗАЛІЗНИЧНИКІВ ЗАГРОЗИЛА СТРАЙКОМ з 15-го листопада на залізниці Лонґ Айленд, якщо до того часу не буде складено й підписано нового контракту праці. Коли б розпочався страйк, то потерпіли б кругло 100 000 людей, які звідти щодня приїздять на працю до Ню Йорку.

У СВІТІ

СЕКРЕТАР ОБОРОНИ МЕЛВІН ЛЕРД ЗАЯВИВ у Сайгоні, Південний В'єтнам, що він не сумнівається, що збитий Сенатом закон про допомогу закордонові буде відновлений, бо „тепер пора виявити свою силу, а не слабість". Мелвін Лерд прибув на три дні до Південного В'єтнаму, щоб перевірити тамошню воєнну й політичну ситуацію і скласти про неї звіт президентові Ніксонові.

У ТАЇ (СІЯМІ) ПЕРЕБУВАВ секретар скарбу Джон В. Коннелі, який прибув туди з Сайгону, де він репрезентував президента Ніксона на інавгурації президента Південного В'єтнаму Нгуєна Ван Тіє. Коннелі заявив, що раптове припинення всякої дальшої допомоги закордонові рівнялось би загиневі всього того, що осягнено впродовж останніх десяти років. Конеллі відлетів з Таї до Індонезії.

У ПІВНІЧНІЙ ІРЛЯНДІЇ СТРАЙКОМ ЗАГРОЗИЛА поліція, на знак протесту проти відкидання урядом її вимоги, щоб поліціянтів озброїти скорострілами. Від серпня цього року згинуло у Північній Ірляндії з рук терористів 8 поліціянтів і 80 інших, цивільних та військових осіб. Уряд покликав під зброю резерву поліції.

ЛИВАН ПІДПИСАВ з Совєтами договір про купно за 15 мільйонів долярів совєтських військових „джіпів", панцерних авт і гармат. Це перший випадок, що Ливан звернувся до Совєтів по зброю: Ливан — найбільш з арабських країн прозахідня держава — традиційно спроваджував свою зброю тільки з західніх держав.

ІМПЕРАТОР ЕТІОПІЇ ГАЙЛЕ СЕЛЯССІ ВІДЗНАЧАВ у столиці Етіопії Аддіс Абебі 41-ші роковини свого вступлення на престіл. Він має тепер 79 років. З цієї нагоди він проголосив обширний декрет про земельну реформу.

У ГОЛЛЯНДІЇ ПРИЙШЛО до публічної суперечки між чоловіком королеви Юліяни князем Бернардом і прем'єром Варендом Бюсгувелем: князь Бернард висловив у пресовому інтерв'ю думку, що уряд міг би більше вдіяти, як би парлямент не втручався занадто часто в його дії. Прем'єр жалівся, що князь Бірнард критикує парляментарний устрій.

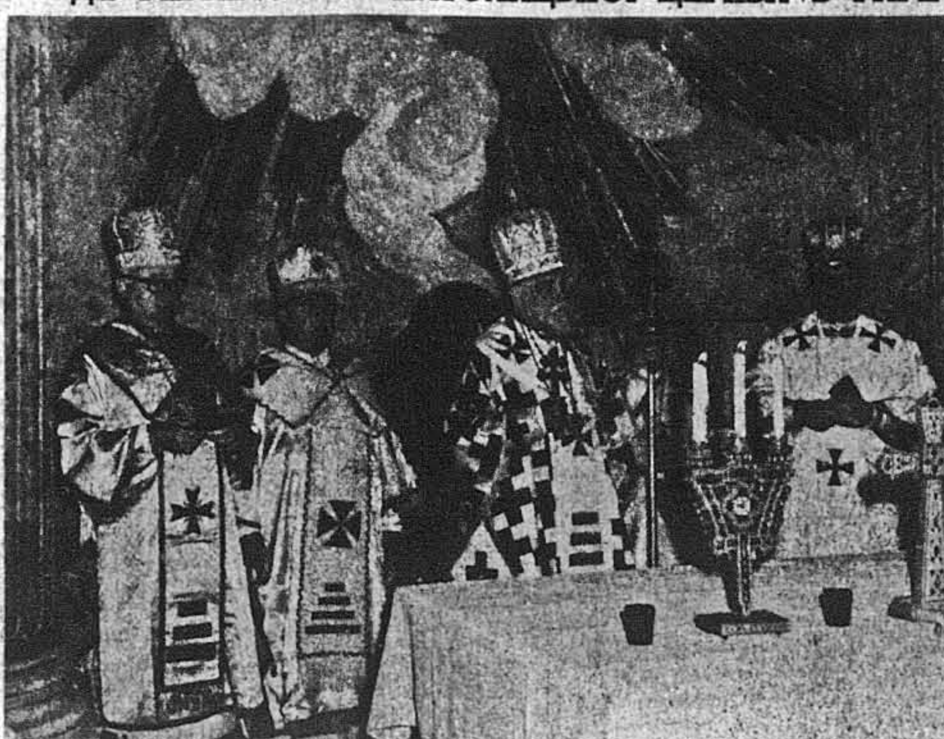
КАТАСТРОФА ЦИКЛОНУ В ІНДІЇ ЗАБРАЛА кругло 5.000 вбитих, і це число ще певно зросте. Вона сталася на переломі минулого і цього тижня в стейті Орісса, про чому гураган сполучений з повінню змітав з поверхні землі цілі села. Сотні людських і звіринних трупів все ще пливуть нерозпізнані бурхливими течіями рік. В деяких околицях люди були без ніякого харчу впродовж 5-ти днів.

ЗСА погрожують виходом із Паризької конференції про В'єтнам

Париж. — На 135-му з черги засіданні Паризької конференції про В'єтнам в четвер 4-го листопада ц. р. голова американської делеґації Вілліям Портер заявив комуністам, що вони можуть поґратулювати собі того успіху, що американські делеґати все ще вислухують їх. У пізнішій зустрічі з журналістами речник американської делеґації назвав комуністів на тій конференції „кловнами". Амбасадор В. Портер конкретно закинув комуністичним делеґатам, що вони не мають навіть права ближче з'ясовувати власні мирові пропозиції і що вперто обмежуються до деклямування свого ультимату. Далі, Портер закинув північно-в'єтнамським комуністам, що вони затримують листи американських воєнних полонених всупереч міжнародній конвенції. Від травня до жовтня ц. р. наспіло від американських військовиків у полоні у Північному В'єтнамі всього 170 листів у порівнанні із 1 300 листами за той сам час в минулому році. Тих 1 300 листів написали були всі 339 американських полонених, до яких признаються комуністи, а тепер написали листи несповна 50 полонених. Комуністи навіть не заперечили тих фактів, але не дали ніякого пояснення своєї поведінки. Згодом Речник американської делеґації відмовився з'ясувати журналістам ближче погрозу виступлення з конференції.

ІСТОРИЧНІ ДНІ Й ПОДІЇ УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ В РИМІ

Посвячення відновленого храму свв. Сергія і Вакха, відзначення роковин Берестейської й Ужгородської Уній та, головно, відбуття П'ятого Архиєпископського Синоду, схвалення конституції й встановлення постійного правлячого Синоду Помісної Української Католицької Церкви однодушним рішенням всіх Владик під проводом Первоієрарха Блаженнішого Верховного Архиєпископа і Кардинала Иосифа Сліпого були тими історичними подіями в Римі цього тижня, що викликали найбільше зацікавлення і увагу не тільки серед українців, але й в цілому світі. На фото: фраґмент з відправи Святої Літурґії у відновленому храмі свв. Сергія і Вакха в неділю, 31-го жовтня. Ліворуч Верховного Архиєпископа стоїть Митрополит Амвросій Сенишин, праворуч (дещо закритий жезлом і свічником) Митрополит Максим Германюк, а по боках єпископи - помічники Іван Стах та Василь Лостен.

АРХИЄРЕЙСЬКА СВ. ЛІТУРГІЯ В ХРАМІ СВВ. СЕРГІЯ І ВАКХА В РИМІ

Ректор УВУ проф. В. Янів відбув зустріч з проф. О. Оглоблином в УВАН

Ню Йорк. Під час відвідин ректора Українського Вільного Університету проф. Володимира Янова в Українській Вільній Академії Наук у ЗСА, які відбулися в понеділок 25 жовтня, і зустрічі з президентом УВАН проф. Олександром Оглоблином, узгіднено у спільній розмові справу видання монографії першого президента УВАН сл. п. проф. Дмитра Дорошенка п. н. „Гетьман Петро Дорошенко". Буде видана ця монографія спільно Української Вільною Академією Наук й Українським Вільним Університетом за головною редакцією проф. Олександра Оглоблина. На фото: проф. В. Янів (зліва) в розмові з проф. О. Оглоблином у конференційній залі УВАН.

Сенатська комісія схвалила два тимчасові законопроєкти про закордонну допомогу

Вашингтон. — Сенатська комісія для закордонних взаємин схвалила і передала на розгляд сенатського пленуму два тимчасові законопроєкти про допомогу для закордону, один окремий для економічної допомоги і другий для мілітарної. Пропоновані в цих законопроєктах суми на закордонну допомогу на 1.2 більйона долярів нижчі, як вимагана урядом през. Ніксона загальна сума цієї допомоги у висоті 3.5 більйона долярів. Пропонований урядом законопроєкт в цій справі був відкинений Сенатом у п'ятницю минулого тижня. Щоб вийти із створеного сенатським рішенням імпасу, сенатська комісія вирішила запропонувати на переходовий час, тобто на протяг поточного фіскального року, що почався 1 липня ц. р., один законопроєкт про асиґнування суми 1 144 мільйонів долярів на економічну й гуманітарну допомогу і другий у висоті 1 185 мільйонів долярів на мілітарну підтримку. Уряд през. Ніксона вимагав на першу допомогу 1 569 мільйонів і на другу — військову — 1 983 мільйонів. Проти цього рішення сенатської комісії заявився рішуче през. Ніксон, стверджуючи, що пропоновані суми цілком невистарчальні для вимог здійснюваної ним закордонної політики. Запропоновані комісією законопроєкти перейдуть на розгляд цілого Сенату вже мабуть з найближчого понеділка.

У жовтні в ЗСА продано понад один мільйон автомобілів

Дітройт. — У жовтні місяці ц. р. в З'єднаних Стейтах Америки було продано рекордово високу кількість автомобілів — понад один мільйон. Представники автоіндустрії висловлюють думку, що такій активізації ринку сприяла нова економічна політика уряду президента Ніксона, зокрема зменшення податку від авт, заборона підвищувати ціни на нові моделі, а також підвищення цін на імпортовані авта з-за кордону. Однак, не зважаючи на такий успіх, покищо не вдається створити значної кількости нових місць праці, ані підвищити платні. Нових місць затруднення для робітників створено в автомобілевій промисловості небагато і покищо немає перспективи на розбудову різних ділянок автопромисловости. Речник автоіндустрії повідомив, що нині не передбачається особливого збільшення продукції автомобілів. Залишилося ще яких 25 днів до початку зимового сезону, коли продажа автомобілів завжди спадає. Серед представників автоіндустрії панує також деяка непевність щодо дальшого розвитку економічної політики уряду та її впливу на цю промисловість, ціни на авта, заробітну платню тощо.

В Бостоні відбулися громадські збори і нарада урядовців Відділів УНС

Бостон, Масс. — Минулої неділі, 31-го жовтня ц. р., тут в приміщенні парафіяльного дому української католицької церкви відбулися громадські збори, на яких головний секретар Українського Народного Союзу, д-р Ярослав Падох, виголосив доповідь на тему громадської функції УНС, як найбільш успішного організатора української громади за її останніх 77 років, та її завжди актуальних завдань і обов'язків на полі громадському, культурному і фінансово-забезпеченевому. Окрему увагу присвятив доповідач значенню органу УНС „Свободи", як важливого лучника еміґрації між собою й з Україною. В зборах взяли участь численні місцеві громадяни, в цім також представники громадських установ, між якими м. ін. були: парох о. Степан Чомко і голова Відділу УККА інж. Конрад Гусак. В оживленій дискусії порушено ряд актуальних справ, союзових і загально - громадських. На відмічення заслуговує: заклик о. Чомка приспішити збірку на Український Науковий Центр у Гарвардському Університеті. Після зборів відбулася нарада союзових діячів, в якій взяли участь секретарі, предсідники й інші урядовці п'яти Відділів Округи, під проводом своєї окружної голови й водночас головної радної п-і д-р Анни Чопик. Д-р Я. Падох на початку наради, яку відкрила др А. Чопик, з'ясував важливі проблеми УНС взагалі, а бостонської Округи зокрема, та подав ряд практичних порад для союзових організаторів. Збори накреслили завдання і зобов'язання всіх Відділів в часі цьогорічної кампанії й запевнили представника екзекутиви, що Відділи виконають своє завдання вповні.

Громадська нарада і союзові збори відбулися безпосередньо після Служби Божої, в часі якої парох о. Степан Чомко виголосив зворушливу проповідь про боротьбу Української Католицької Церкви за свою помісність під проводом найвищого свого авторитету Верховного Архиєпископа Иосифа. Перед зборами п-і Анна Ремик, Пелагія Федорів і Ярослава Ґалонзка та Володимир Гетьманський вгощували приявних перекускою та кавою.

Ніксон нараджується з прем'єром Індії Індірою Ґанді про конфлікт Індії з Пакістаном

Вашингтон. — У четвер 4 листопада ц. р. президент Ніксон конферував з індійським прем'єром Індірою Ґанді понад дві години про „ситуацію у Південній Азії" — як заявив згодом пресовий секретар Білого Дому Роналд Зіґлер, признавши, що треба під цим розуміти Індію, Західній і Східній Пакістан. Коли у короткій привітальній промові президент Ніксон висловив співчуття Індірі Ґанді з приводу катастрофи тайфуну, що кілька днів тому навістила Індію, Індіра Ґанді у відповіді заявила, що ще гіршими від природних катастроф є ті, що їх наносять людські руки. Вона цим виразно натякнула на Пакістан, який від 25 березня ц. р. почав збройно винищувати східньо-пакістанських бенґальських автономістів, спричинивши тими переслідуваннями втечу до Індії коло 9 мільйонів людей із Східнього Пакістану. Індія наполягає, щоб президент Пакістану Мохаммед Яхія Хан звільнив із в'язниці лідера східньо-пакістанських бенґальців Шейха Майбури Рахмана і дійшов із ним до політичної злагоди, яка вможливила б поворот до дому бенґальським втікачам. На п'ятницю 5 листопада була заповіджена дальша нарада Ніксона з Індірою Ґанді, яку мали вечером приймати парадним бенкетом. Індіра Ґанді мала теж виступити у Клюбі Крайової преси. Але пресові коментатори твердять, що президент Ніксон не погодився на вимогу Індіри, щоб ЗСА припинили всякі дальші достави Пакістанові та наполягали на пакістанського президента, щоб той обов'язково звільнив названого бенґальського діяча і пошукав із ним політичного компромісу. Тим часом у Сенаті демократичний сенатор Едмунд Москі, найповажніший демократичний кандидат на президента, таврував у промові Пакістан і вимагав, щоб Уряд припинив всяку дальшу підтримку Пакістанові ,поки не буде заведений лад і спокій у Східньому Пакістані на базі політичного компромісу.

Президент Чіле домагається централізації леґіслятивних установ

Сантіяґо. — Виступаючи в Сантіяґо з нагоди першої річниці перебрання влади, президент - марксист д-р Сальвадор Алленде Госсенз закликав здійснити в країні далекойдучу реформу, а саме – скасувати двопалатний Конґрес і перейти на однопалатну „Народну Асамблею". Двопалатний Конґрес перебуває тепер під контролею опозиційної до марксистів і лівиці Християнсько-Народної партії. Однак, саме ця партія підтримує пропозицію президента-марксиста, вважаючи, що вона може виграти у виборах і таким чином — леґально перемогти комуністів та лівих. Якщо ж двопалатний Конґрес спротивиться такій реформі, то президент країни зможе провести „всенародний плебісцит". Д-р Алленде виступав на стадіоні, під час відзначення першої річниці своєї влади в Чіле, коли до проводу країни прийшли шляхом голосування ліві елементи. Він повідомив, що незабаром до Чіле прибуде на відвідини прем'єр Куби Фідель Кастро, але не сказав, коли саме. Однак, з поінформованих кіл повідомляють, що Кастро прибуде до свого давнього друга д-ра Алленде наступного тижня й перебуватиме в Чіле 10 днів. Д-р Алленде у своїй промові заперечив, що в Чіле вже є економічна криза. Він виступив проти „лівих екстремістів", які хочуть без рекомпенсації негайно знаціоналізувати землю та великі підприємства, можливо, побоюючись, що така націоналізація викличе ще більшу економічну кризу. На стадіоні промовця слухали яких 80.000 людей, переважно робітників, студентів і урядових службовців.

THE UKRAINIAN WEEKLY

which appears regularly each Saturday, will be published Monday, November 8, along with the week's first issue of *Svoboda*.

„Історія української індустрії" проф. О. Оглоблина вийшла в Гарвардській Серії Українознавчих Дослідів

Кембридж, Масс. — В започаткованій Комітетом Українських Студій при Гарвардському Університеті під проводом проф. Омеляна Пріцака, як головного редактора, Гарвардській Серії Українознавчих Дослідів вийшла великим 892-сторінковим томом „Історія української індустрії", що її автором є відомий український історик, сьогоднішній президент УВАН Олександер Оглоблин. В цьому виданні передруковані три томи цієї праці, що були видані первісно в 1925-1931 роках Державним Видавництвом України, два із них — перший і третій — в 1925 році російською мовою, як і багато інших наукових праць видаваних у той час в Києві й Одесі, і тільки другий українською мовою щойно в 1931 році. В першому із цих томів п.н. „Очерки истории украинской фабрики" подана історія мануфактури в Гетьманській Україні. Другий том, виданий 1931 року вже українською мовою п.н. „Нариси з історії української фабрики" трактує про кріпацьку фабрику 18-ого і початку 19-ого сторіч. У третьому томі, з тією ж назвою що й перший, автор розглядає історію української передкапіталістичної фабрики першої половини 19-ого сторіччя. Попереджений передрук усіх трьох томів передмовою гол. редактора Гарвардської Серії Українознавчих Дослідів проф. О. Пріцака з коротким оглядом біографії і наукової діяльности проф. Олександра Оглоблина та із вибраною бібліографією його важливі-

(Закінчення на стор. 4-ій)

Окружні Комітети УНС Пенсильвенії відбули спільні наради

Лігайтавн, Па. (С.Г.). — В неділю 31 жовтня ц.р. відбулися тут спільні наради представників Окружних Комітетів Відділів УНСоюзу округ басейну твердого вугілля — Шамокін, Лігай Веллі, Аллентавну і Філядельфії. Наради відкрила і ними проводила голова Ініціятивного Комітету, головна радна п-і Анна Гарас, а обов'язки секретаря сповняла п-і Галина Словік. Відкриваючи наради, пані Гарас згадала річницю Першого Листопада, при чому вшановано поляглих борців за волю України хвилинною мовчанкою. Відтак вона привітала представників Округ та, зокрема, головного предсідника Йосипа Лисогора, який, не зважаючи на злу погоду, прибув на наради. В дальшому вона коротко з'ясувала ціль міжокружних нарад.

Михайло Гентош

Головний предсідник Йосип Лисогір коротко інформував про загальні союзові справи, вказуючи на позитиви і деякі неґативи. Він висловився оптимістично про

(Продовження на стор. 4-ій)

Бельгія „ступнево і тихо" видалить 30 совєтських шпигунів

Брюссель. — Бельгійський уряд дістав від Анатолія Чеботарьова, формально радника совєтської торговельної місії, який 3 жовтня ц. р. втік до американської амбасади і буцім-то знаходиться вже на території ЗСА, список 30-ох совєтських шпигунів, членів різних совєтських установ у Бельгії. „Ассосіейтед Пресс" подає тепер із Брюсселю, що бельгійський уряд рішив не видалювати всіх тих совєтських „дипломатів" гуртом і в одному часі, а позбутися їх з Бельгії помалу і ступнево. Частина з тих шпигунів Москва вже відкликала, не чекаючи, поки їх видалять. Між ними є Константин Леонтєв, формально голова бельгійсько-совєтського торговельного концерну, а насправді полковник ославленої шпигунської централі КҐБ у Москві. Відкликано теж двох службовиків представництва совєтської летунської компанії „Аерофлот" у Бельгії, Олеґа Глушенка і Юрія Парефонова. Бельгійський уряд вирішив не наслідувати Британії ,яка наробила великого шуму у світі масовим видаленням 90-ох совєтських дипломатів-шпигунів з забороною 15-ом дальшим вертатися до Англії і цим погіршила свої відносини з Москвою. Бельгійці „делікатно" повідомляють совєтську амбасаду,, що такі-то „дипломати" й інші совєтські громадяни в Бельгії є „небажаними": таким чином Бельгія не хоче псувати собі взаємин з СССР.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Передплата: на рік — $18.00, на пів року — $9.50, на 3 місяці — $5.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Історичний тиждень...

Це правда, що у нас часто зловживається поняттям „історичности", але це окреслення можна з повним правом і оправданням вжити для характеристики тих подій, що відбулися цього тижня в Римі у зв'язку із П'ятим Архиєпископським Синодом Української Католицької Церкви, схваленням конституції її помісности і оформленням постійного правлячого Синоду з Верховним Архиєпископом Кардиналом Йосифом Сліпим у проводі та Архиєпископом Іваном Бучком, Архиєпископами - Митрополитами Амврозієм Сенишиним і Максимом Германюком та Єпископом Андрієм Сапеляком у своєму складі. Історичність тих подій подвійна як з уваги на їх питоме значення і вагу для дальшого розвитку цієї Церкви та її місце у Вселенській Церкві, так і з уваги на обставини, в яких ті події відбулись.

Що-як-що, але події історичного значення, навіть церковні, не „падають з неба". І якщо кажуть, що успіх кожної акції міряться вложеними в неї трудами, то справа встановлення помісности УКЦеркви та створення її правлячого Синоду це потверджує. Не входячи навіть у ті річки крови й гори трупів, які приніс у жертву в обороні своїх прав український нарід та про які так зворушливо і вимовно говорив Верховний Архиєпископ на Світовому Соборі Єпископів у Римі попереднього тижня, навіть і це саме змагання до признання УКЦеркві належних їй прав у Ватикані коштувало досі й, мабуть, ще коштуватиме багато трудів.

Історична вартість подій в УКЦеркві цього тижня також і в тому, що в тій рішальній хвилині ми, як нарід, можна сказати — перескочили самі себе, бо спромоглися на єдиномисліє і на єдність дії, відсутність яких майже завжди були одною з головних причин наших історичних невдач. Можна здогадуватись, бо на це вказують різні факти, що й в цих змаганнях не тільки наші вороги, але й наші приятелі могли підсувати нам всілякі „домашні задачі", що цілком певно використовувано давню і багато разів випробувану в історії методу „діли і пануй", але цим разом — слава Богу! — безуспішно. Ми спромоглися на те, що в наших обставинах і при нашій вдачі можна уважати справжнім чудом — спромоглися на єдність, яка дозволила Проводові УКЦеркви стати на прю з усіми силами і обстояти своє право. Це справді історія, без уваги на дальший розвиток.

...на новому етапі

Історичні події в Римі в Українській Католицькій Церкві цього тижня становлять справжній межовий стовп в історії розвитку цієї Церкви, як і народу, частиною якого вона є. Починається новий, преважливий етап, що напевно зустрічатиме як не більше, то й не менше труднощів та перешкод, як їх зустрічалося на шляху до нього, і що напевно вимагатиме від усіх ще більше зусиль, ще більше відповідальности, ще більше жертвенности і, головно, скріплення нашої єдности. Власне цю єдність треба при кожній нагоді наголошувати і активно, взаємним розумінням і вирозумінням, скріплювати.

Назавжди залишилось у пам'яті, як Верховний Архиєпископ під час авдієнції у Папи Павла VI, що відбулася після урочистостей інсталяції нових кардиналів в лютому 1965-го року, повторив відому клясичну істину: „Убі ест конкордія, ібі ест вікторія!" — де є згода, там перемога. Це була єдина фраза, що її зрозумів Папа із виголошеної українською мовою промови і у відповідь на неї сказав: „Це — живісінька правда!... Якщо будете згідливі між собою, то будете національно живі, будете розвиватися, будете рости у добрих і величних ділах, будете плекати чесноти Євангелія, матимете ту велику енергію і відпорність, яка є і буде Вам конечна для того, щоб перенести всі ті жертви, труди і зусилля, що їх, без сумніву, жадатимуть від Вас грядучі історичні події в боротьбі за збереження Вашого національного імени" . . .

І це головне зокрема на початку цього нового етапу в розвитку УКЦеркви. Уже самий факт, що про цю згоду і єдність так багато пишеться і говориться, вказує на те, як трудно їх досягнути. Але в світі немає нічого неможливого. Якщо ми спроможемось на те, щоб забути наші недавні суперечності в цій справі, щоб позбутися персональних анімозій, щоб словом і ділом, зокрема нашою пожертвою від щирої душі і з щедрої кишені стати одною лавою за церковним проводом, то напевно не буде такої перешкоди, якої не можна було б усунути, чи такої трудности, якої не можна було б перемогти.

Це те, що завжди треба мати на думці вже від самого початку цього нового етапу, що в нього вступила УКЦерква після історичних подій в Римі цього тижня.

В. С-ко

ТРАГЕДІЯ БАНҐЛА ДЕШУ

Прем'єр Індії Індіра Ганді заявила в Лондоні на пресовій конференції, що на Заході, а зокрема в Америці не уявляють всієї небезпеки становища в її країні. „Кожного дня, — сказала вона, — приходять в Індію зі Східнього Пакістану 30-40 тисяч нових утікачів і розповідають про неймовірні жахи, що їх вони пережили. Я відчуваю, — додала вона, — що сиджу на вулькані, і не знаю, коли він вибухне".

2-го листопада — повідомляло міністерство оборони Індії — індійські війська на кордоні із Східнім Пакістаном уперше застосували збройну „контракцію" проти урядових військ Західнього Пакістану, артилерія яких протягом 11 днів обстрілювала місто Камалпур у північно - східній Індії.

Нещастя Східнього Пакістану почалися з моментом відходу з Індії англійців у 1947 році, коли, з огляду на мусульманське віровизнання його населення, викраяно з Індії цю частину країни і разом із Західнім, також мусульманським Пакістаном створено окрему державу. Фактично ж Східній Пакістан, або як звуть його ще інакше Східня Бенгалія, залишився як острів на території Індії — відокремлений від Західнього 1 200 миль віддалі. Західні і східні пакістанці, крім релігії, мають між собою дуже мало спільного: вони говорять різними мовами, мають відмінні культури, традиції і навіть різняться між собою зовнішнім виглядом: західні — високі й білошкірі, а східні — маленькі й смугляві.

Від самого початку створення цієї нової держави центральний уряд в столиці Західнього Пакістану Ісламабаді трактував Східній Пакістан, як свою колонію, дармащо населення західньої частини становить 56 мільйонів, а східньої 78. Західні пакістанці займали 80% державних постів і 90% командних постів в армії.

Демократичного правління в Пакістані не було ніколи, а в 1958 р. владу в ньому перебрали військовики, запровадивши диктаторський режим. Однак, минулого року президент ген. Агуа Хан розписав вибори, внаслідок яких мала б бути вибрана асамблея, що уклала б конституцію і стала б першим у країні парляментом.

У виборчій кампанії в Західній Бенгалії на перше місце вийшов 51-річний Шейк Рагман, лідер т. зв. Народної Ліги, що провів 10 років як політичний в'язень у західньопакістанській тюрмі. В своїй популярній програмі вимагав він для Західньої Бенгалії автономії — самоуправи і власних міністерств закордонних справ і оборони.

Народна Ліга здобула у виборах блискучу перемогу і стала поважним конкурентом для уряду в Ісламабаді, де зрозуміли, що коли б Рагман став прем'єром Пакістану, то хунта втратила б свою владу і Рагман, приятель Індії, припинив бо довголітню ворожнечу між цими двома країнами. А в Ісламабаді, „опікованому" червоним Китаєм, цього аж ніяк не хочуть, бо Індія має договір дружби з СССР.

І тоді Ягуа Хан під тиском хунти відклав на неозначений речене́ць скликання національної асамблеї, в якій члени Ліги мали більшість місць. В Західній Бенгалії почалися бурхливі демонстрації протесту і заколоти. 23-го березня — в День Незалежности Пакістану — в столиці Західньої Бенгалії, Дакка, що привернула собі давню назву Банґла Деш, залопотіли національні зелено - червоно - жовті прапори.

У цей час прибув до Дакки ген. Тікка Хан, командувач західньопакістанських військ, за свою жорстокість, виявлену під час здушення повстання племені белуджі, прозваний „м'ясником Белуджістану". Слідом за ним масово напливали до Дакки переодягнені в цивільний одяг вояки і старшини із Західнього Пакістану.

25-го березня Дакка струснулась від вибухів, по її вулицях загриміли танки, тут і там спалахували пожежі, розривались набої: Тікка Хан залізною рукою вирішив упокорити бенґальців. Західньопакістанські вояки безжалісно убивали мирних жителів, грабували крамниці. Спеціяльні відділи екзекуторів вистрелювали за задалегідь приготовленими списками професорів, лікарів, купців, учителів. Рагмана арештовано і вивезено до Західнього Пакістану.

Зруйнувавши Дакку, кинув свої війська ген. Тікка на інші міста і села. Усіх членів Народної Ліги убивали на місці, усіх жінок і дівчат ґвалтували. Усунення в серпні Тікки з посту головнокомандувача ситуації не полегшило.

Розігнавши Асамблею, Ягуа проголосив, що нову конституцію, в якій і згадки не буде про автономію Західньої Бенґалії, укладе спеціяльно призначена ним комісія. Негайно після того запроваджено найгострішу цензуру радіо, преси та листування, і тому населення Західнього Пакістану зовсім не уявляє собі, що діється в Західній Бенґалії.

Американські журналісти Дейвід Рід і Джон Фрейзер, як наочні свідки подій, в своїй статті „Агонія Східнього Пакістану", вміщеній в листопадовому числі „Рідерс Дайджесту", пишуть, що Банґла Деш ще бореться, що з решток бенґальських військових з'єднань, поліції і добровільців створено Армію Визволення — „Мукті - Баіні" — яку потайки підтримує військовими інструкторами, зброєю і амуніцією Індія.

Боротьба має партизанський характер: короткі збройні зудари, засідки, напади на малі західньопакістанські відділи, що нараховують кругло 70.000 вояків. Після

(Продовження на стор. 5-ій)

І. Вовчук

НА ПОЛІ КАРТОПЛЯНОМУ

(2)

У плянах механізації і піднесення врожаю все виглядає гладко, тільки забур'янені поля перешкоджають механізації. Раділа „Правда" (10. 7.), пишучи, що „в останні роки (вже за брежнєвського царювання — І. В.) трудівники багатьох господарств навчились вирощувати високі врожаї картоплі". Серед „навчених" згадано білорусів, Московську область і „багато механізованих ланок України, які вирощують рекордові врожаї". Московське з часів Миколи І „до нас в науку", за брежнєвщини перемінено на „ми навчили білорусів, українців — народи тисячолітньої хліборобської культури, вирощувати високі врожаї картоплі". Дуже дорога московська колоніяльна наука. Вона завдала необчислимої шкоди трудівникам поневолених націй.

Коли б усі одурені прозріли,
Коли б усі убиті ожили,
То небо, від прокльонів посіріле,
Напевно б репнуло від страху і хули.

Оці слова В. Симоненка визначають науку московського колективізму.

У „Комсомольській Правді" з 10 жовтня, під редакційною шапкою „На варті п'ятирічки" надруковано виховно - повчальну замітку депутата Верховного Совєту Молдавської ССР — Харлампія Іпатія. В цій замітці подається настанову для робітників радгоспу, виконання якої вимагає політика колоніяльного рабства. „Кілька днів тому над полями району (Новоаненського) пронеслася снігова буря. Люди покинули плянтації. Дівчата з ланки Л. Белей залишились, продовжували збирати помідори, утепляли скрині, накривали їх брезентом, рятували від непогоди вирощений урожай... Бо комсомольці зобов'язалися зібрати 380 центнерів городини з гектара". Дивовижне зобов'язання! Як можна зобов'язатись зібрати за пляном таку кількість? А як на гектарі вродило тільки половину? В рабській системі з її суцільною брехнею таке можливе.

Преса вихваляє отаких комсомольців, як зразок совєтських людей, бо для них, доведених „обробкою" до стану механічних роботів, картопля, помідори дорожчі за здоров'я і навіть життя людей. В тому ж і суть московсько - большевицького гуманізму. Помідори, картопля чи худоба — це матеріяльні цінності, база, першооснова життя, а людина з її духовістю — надбудова. Картопля, помідори — державна продукція, а ланкова, що під час сніговію „утеплює" скрині з помідорами — державна сировина. Робот — вимріяний ідеал тоталітарної системи СССР. З ним немає клопоту, він слухняний і покірний, іде куди його ведуть.

Очманіле від комуністичної догматики керівництво СССР не може бачити, що система державного колективізму, ідеалом якого є повна нівеляція особистости, з духом сірої безликости є тим гальмом, що стримує продуктивну працю людей. На 4 жовтня, як ствердила „Правда" з 10 жовтня, „за даними Центрального Статистичного Управління СССР городину в колгоспах і радгоспах зібрано на 60% засіяної площі". Практично це означає, що половина врожаю залишиться в ґрунті. „Немає кому вибирати" викопану камбайнами картоплю, — пояснюють голови колгоспів і директори радгоспів, коли на них натискають різні бриґади контролі і штаби перевірки.

Тих бриґад і штабів натворено дуже багато на різних щаблях урядової бюрократичної драбини. В звідомленнях, що частково попадають і до преси, вони алярмують і вияснюють, що „на збирання картоплі виходить ледве половина людей, зайнятих у рільництві". Люди не хочуть бути роботами. Із звідомлень виростають паперові гори. Їх обробляють фахівці у зведення, а „непомильні і премудрі" володарі, марячи про перебудову світу, видають укази. В „Правді" з 7 жовтня читаємо: „Необхідно подвоїти, потроїти зусилля, поліпшити організацію праці хліборобів і тих, хто прибув до них на допомогу, щоб впоратися із збиранням картоплі та городини, виконати плян продажу їх державі, задовольнити потреби населення на ці продукти".

Десятки тисяч людей з міст „добровільно", за пляном організованого соцзмагання відряджено збирати картоплю і городину. „Вечірня Москва" з 15 вересня подає за заявою голови Московської обласної ради, що за пляном в Москву передбачалось завезти 250.000 тонн городини, а завезено 42.000. Трудова повинність москвичів, як бачимо, мало в чому допомогла. Газета пише, що „в багатьох їдальнях Москви немає страв з городини і навіть картоплі з капустою мало".

На папері виходить легко, просто і ясно: „подвоїти", „потроїти", „зобов'язати", „поліпшити". А на ділі — це складна річ, бо приходить зима. Знають „непомильні", що в жовтні погоди не ждати, а картопля — це „другий хліб" для населення. Занепокоєні на імперському шпилі бояться й подумати: „А що як в мудрі паперові гори раптово потрапить іскорка вогню?" Скрутно на „картопляному фронті". Нелегко було й на „хлібному, та про нього окремо.

НА ХЛІБНОМУ ФРОНТІ

За царювання Нікіти, на XXII з'їзді запевнено, що в найближчому десятилітті (1961-1970) СССР, створивши матеріяльно - технічну базу для сільського господарства, наздожене і випередить Америку у виробництві рільничої продукції. Дві п'ятирічки гнались, а відставання не зменшилось, а збільшилось. В статті „Економічне становище СССР", опублікованій у „Самвидаві", В. Северний доводить, що продуктивність праці в сільському господарстві СССР на 40-50 відс. менша, як в ЗСА, а в промисловості — на 20-25%. За матеріялами совєтської преси цьогорічна боротьба за врожай в першому році брежнєвської п'ятирічки була досить напружена.

Кожного року в московському штабі і в його республіканських, обласних та районових розгалуженнях від початку літа до зими триває напруга на збиранні і заготівлі врожаю. Цього року вона почалась трохи раніше. В травні ЦК КПСС і уряд видали „Постанову про заходи для забезпечення збирання врожаю і заготівлі с/г продукції в 1971 р." („Правда" з 29 травня). Зміст і стиль цієї постанови нагадують наказ на фронті перед великою битвою. Вісім всесоюзних міністерств, республіканські уряди з т. зв. міністерствами, обласні і районові відділи різних господарських галузей, виконавчі комітети і ради депутатів всіх щаблів — всі мали переключитись на збирання врожаю і заготівлю зібраного.

У постанові докладно передбачається, що вони мали робити в битві за врожай. Урядам т. зв. республік постанова надавала право відрядити працездатне населення міст на збирання врожаю і заготівлю продукції. В республіках, областях і районах постанову деталізувалося, достосовуючи і узгіднюючи з місцевими умовами. Урядова преса, поруч з обіжниками, доводила те до місця битви, до населення. Від кінця червня до початку жовтня перші сторінки преси рясніли заголовками: „Жнива — ударний фронт", „Пам'ятай про першу заповідь (здача сільсько - господарської продукції державі — І. В.)", „Рахунок кожному колоскові", „Комбайни ідуть в ніч", „Зібрати урожай до одного колоска!". У тексті під тими заголовками подавалось про стан на ланах країни, розповідалось, як партія „єдина з народом", керує, підганяє і слідкує, щоб „народ" працював від зорі до зорі. (Закінчення буде)

ПРАВНУК ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

„Літературна Україна" з 29 жовтня згадала про одного з нащадків Тараса Шевченка — його правнука П. В. Білика. Він працює головою колгоспу під назвою „Батьківщина Шевченка". З ним зустрілася група письменників з Киргизії, які мали в Києві „Декаду киргизького мистецтва", відвідали могилу Кобзаря в Каневі та побували в правнука Кобзаря. У П. Білика, в округлому лиці і в повній статурі, як видно з фото, є дійсно щось від фізичних рис Тараса Шевченка. П. Білик зодягнений в нове убрання, а на голові має капелюха з короткими крисами, наче баварського покрою.

З НАШИХ БУДНІВ

Читач шукає книжки

Старший колега за фахом, польський гуморист Вех, розповідає в своїй автобіографічній повісті „П'яте через десяте", як то він роздавав автографи на одному літературному ярмарку чи базарі. Коли вже розпродав свої власні книжки, став писати автографи на творах старших колег, давно покійних, як Сєнкевіч, Крашевський тощо. Підписав навіть, замість Гомера, один примірник „Іліяди" в перекладі, а також поставив свій автограф на „Атласі трійливих грибів"...

Майже подібна історія трапилась мені недавно на виставці української книжки в Літературно - Мистецькому Клюбі в Ню Йорку, що її влаштувало наше активне жіноцтво з Окружної Ради СУА під атрактивним кличем „Книжка шукає читача". Вправді, на протязі одного лише вікенду книжка не вспіла знайти багацько читачів, та й самих книжок якось малувато було на стендах, проте нижче підписаному всміхнулася нагода зробити бизнес, якби мав був під рукою товар на продаж...

Саме під час відкриття виставки я зустрів давноневидану землячку з рідного табору, котра — уявіть собі! — висловила бажання купити мою книжку, але в автографом.

— Вибачте, — кажу їй, — але на цій виставці немає моїх книжок...

— Чому нема? — перепитала землячка. — Хіба ваша книжка не шукає читача? Або може ви такий гонорний, що не хочете виставляти своїх книжок, коли жінки роблять виставку?

— Та ні, пані, борони мене Боже! — відхрещуюсь від напасти. — Просто тут виставляються твори, які вийшли з друку на протязі останніх трьох років. А моя остання книжка, „Герой Передмістя", друкувалася ще в 1958 році.

— То що ви робили тринадцять років, дурно сиділи? — скрикнула землячка. — Женитись — не женитесь, книжок не видаєте, то що з вас за письменник?. Нате, підпишіть мені хоч цей реґіональний збірник „Винники-Звенигород", бож ви рахуватись, з Бібрецького повіту.

Прийшлося виконати її волю та й підписати згаданий збірник у заступстві неприсутнього сусіда з Винник, п. Михайла Влоха, видавця книги. Але при цій нагоді я вирішив зіграти вже до кінця свою культурну ролю:

— Дорога землячко, — кажу, — якщо ви так любите збирати автографи, купіть собі вже тепер твори Василя Стефаника англійською мовою. А через пару тижнів матимете щасливу нагоду одержати автограф від сина Василя Стефаника, — Юрка, що приїжджає з Едмонтону до Ню Йорку 6-го листопада, щоб узяти участь в літературному вечорі „Слова" на пошану його великого Батька. При цій оказії побачите живого особистого лікаря Стефаника, д-ра Івана Подюка, почуєте цікаву доповідь ще одного гостя з Канади, доктора Богдана Струка, та врешті будете насолоджуватись мистецьким читанням творів Стефаника у виконанні такого майстра сцени і слова, як Йосип Гірняк.

Ікер

Банні Далзел

ДО 25-ЛІТТЯ МЕНОР ДЖУНІОР КОЛЕДЖУ

(1)

Дві особливі прикмети роблять унікальною вищу школу Менор Джуніор Коледж. Поперше, це єдиний у світі коледж Українського Візантійського обряду, а подруге — Сестри-Василіянки, Чину Святого Василія Великого, які керують цією школою, належать до найстаршого релігійного Чину у світі.

Такі прикмети — освітні й релігійні — надають особливого чару античности-старовини Менор Джуніор Коледжові, що живе модерним життям вищого навчального закладу в Америці. Святий Василій Великий народився в IV сторіччі. Він студіював у Константинополі й Атенах. За свідченням св. Григорія, він знав лише дві дороги: до церкви і до школи. З подивугідною наполегливістю заклав перший монастир у Малій Азії — задля звеличання Господа — допомагав убогим та несвіченим.

Змінювались часи, але засади св. Василія Великого залишалися незміненими. Не змінили їх і три Сестри-Черниці з Европи: прибувши в 1911 році до Америки, на запрошення Їх Ексцеленції Єпископа Кир Сотера Ортинського, ЧСВВ, вони розпочали американську фундацію-вітку свого Чину шляхом вчителювання та наглядом над дітьми-сиротами у Філядельфії.

Якраз на північ від Філядельфії, у спокійному передмісті Факс Чейс, був розташований український цвинтар св. Марії. У 1926 році Сестри Василіянки придбали від Української Архидієцезії старий будинок сільського типу, і в ньому Сестри поселились. Вони розбудували фронтову частину тієї будівлі з 1815 року, і так обернули стародавню будову у свій монастир.

У ті роки Сестри провадили дуже активне, працьовите життя. Вони щиро обертали в діло розумну пораду Матері - Настоятельки набувати якнайбільше навколишньої землі. У 1930 році біля згадуваного старого дому збудовано головний монастир Сестер Василіянок, а в 1932 році відкрито в старому будинку Академію Святого Василія, середню школу для дівчат. Під час другої світової війни багатьох українських дівчат, батьки яких загинули або були депортовані на Сибір, привозили до Факс Чейсу, де Сестри їх годували, зодягали й навчали. Згодом той будинок, де містився гуртожиток, використовували для українських сиріт, як дім для літнього відпочинку на свіжому повітрі.

Близько 1947 року Сестри були вже підготовані до того, щоб відкрити власну школу вищої освіти. Їхні перші 11-ть студенток мали насправді скромний кемпус. Три кляси приміщувались у старому сільському будинку; писання на машинці вивчали в тимчасовій будівлі Святого Серця, яку згодом розібрали; хемічну лябораторію почали обладнувати в головному домі Сестер і, що вже переходило всякі межі формальности — студентська вітальня приміщувалась у колишній стайні, оберненій у гараж! Їдальнею, як і каплицею та бібліотекою, студенти ділилися з учнями Академії св. Василія.

Щоправда, такі скромні навчальні можливості сторицею рекомпенсувались чимсь іншим — красою довколишньої природи. На 130 акрах набутої землі були гаї, квіти, природній потік. Для фізичного відпочинку і вправ там були від самого початку: площа для гокею, тенісові корти, тир для стріляння із лука, басейн для плавання. Згодом, за дозволом самоуправління містечка Абінгтону, студентки Менор Джуніор Коледжу змогли користуватись Алверторпським парком для гри в теніс і гольф, їзди роверами, веслування і пікніків.

На початках існування коледжу неподалік старого дому-монастиря тримали в курнику курей. У наш час той курник використовує бджоляр. Хоча часи й змінились, Сестри й далі тримають чимало корів, яких випасають на полі й які дають свіже молоко та сир.

Поблизу природного потічка розташований ґрот-печера Пречистої Діви з Люрду. На День Матері до неї щороку прибувають тисячі українських і американських прочан-паломників навіть з досить віддалених місцевостей, як Коговз, Ню Йорк. На відзначення річниці хрищення України, що відбулось у 988 році в гроті встановлено мальоване Розп'яття.

Як і Академія св. Василія, Менор від самого початку був поєднаний з Католицьким Університетом Америки у Вашингтоні. Впродовж 13 років заходів і змагань за те, щоб дістати право на інкорпорацію від монтгомерського повітового суду, д-р Рой В. Деферрарі та інші представники Католицького Університету служили Сестрам цінними порадами і увагою. Вони періодично відвідували коледж, листувались.

У лютому 1959 року Комісія в справах інкорпорації і поширення писала про Менор Коледж: „Ми просто дивуємось, як ця інституція, хоча ще й досі не добилась чартеру від Пенсильвенійського стейту, вміє налагодити такий значний приплив студенток". У той час коледж мав 48 студенток, 2 студенток, котрі вчились не повний час, 11 із них були Сестри.

Комісія дала високу оцінку діяльности школи за „вищі, ніж звичайно, іспитові вимоги" та за високі кваліфікації викладачів. Їх було тоді 12, і між ними 4 мали звання докторів філософії, а 4 — маґістрів.

У 1948 році Освітня Рада в Гаррісбурґу не затвердила прав для Менор Коледжу. Тоді довелося змінити первісний задум і обернути школу з чотирирічного коледжу мистецтва („ліберал артс") у дворічний коледж на правах поєднаного з мистецтвом. Стейт не дав права Менорові стати чотирирічним коледжем головно тому, що він не мав відповідних для таких потреб приміщень. Тому, з допомогою Католицького Університету, розпочали здійснювати будівельну програму.

У грудні 1959 року прийшла перша важлива перемога Сестер Василіянок у їхніх змаганнях за повне визнання школи: Менор Коледж дістав статус неприбуткової установи. В той час Мати Ефрозина саме перебувала з короткою візитою у Римі. Довідавшись про новину, вона писала Сестрі Ользі: „Нехай славиться Ім'я Господнє за Його особливу милість і ласку до нас. Ми відсвяткуємо цю подію з морозивом і прикрасами, не забуваючи про наші молитви на знак глибокої вдячности за цю важливу подію в історії Менор Коледжу".

В офіційному документі, як інкорпоратори, були записані. Мати Ефрозина, ЧСВВ, Мати Анґела, ЧСВВ, Мати Василія, ЧСВВ, Сестра Модеста, ЧСВВ, Сестра Емелія, ЧСВВ, Сестра Андрея, ЧСВВ, Сестра Ольга, ЧСВВ (тепер президентка Коледжу.

(Закінчення буде).

20175

Резолюції Першого З'їзду Українців, колишніх поселенців Аргентини

(„Союзівка", Кергонксон, Н.Й., 11 - 12 вересня 1971 р.)

До подій на Рідній Землі:

З'їзд вітає ввесь український народ на Рідних Землях, що в затяжній боротьбі із ворогом по-геройськи відбиває всі намагання русифікації та знищення його історичних надбань, з наміром його остаточного знищення.

Зокрема із подивом звертає увагу на самовідречну, жертвенну акцію письменників та інших членів вищих галузей провідної кляси, які своїм власним прикладом для молоді України, як теж і для еміграції, розкривають суть і пляни окупаційної влади і дають вказівки безкомпромісової боротьби до остаточної перемоги вільного народу у Вільній Україні.

У відношенні до української еміграції у діяспорі:

Присутні на З'їзді особливо вітають духових провідників Українських Церков, Їх Блаженство Верховного Архиєпископа Йосифа Сліпого та ВПреосвященнішого Архиєпископа Мстислава, які з повною рішучістю, гідністю і відповідальністю перед історією борються за з'єдинення своїх Церков під одним українським проводом і відбивають всі напади безбожницької Москви та інтернаціональної змови всіх красен, що стараються розчленувати на регіональні самоуправи і тим самим повільно розложити наші Церкви через знищення національного обличчя їх історичних надбань.

У відношенні до української еміграції в Аргентині:

З'їзд вітає ввесь аргентинський народ, на землі якого колись переживали зібрані тут сьогодні та ще живе велика українська іміграція, а з вдячністю за опіку над цією іміграцією, бажає йому багато всебічних успіхів на дорозі до будови великої, вільної і справедливої країни для всіх її співмешканців.

З'їзд щиро вітає всю українську іміграцію, головно ту, що зорганізована в українських культурно-освітніх організаціях.

Зокрема вітає проводи Українських Церков, Православної і Католицької, УЦР, Т-ва „Просвіта" та „Відродження" й їх філії та інші суспільно-громадські і церковні організації.

З'їзд гратулює Комітетові будови пам'ятника Т. Шевченкові в Буенос Айресі, який тяжкою працею допровадкує діло до успішного кінця. Рівнож особливий привіт всім молодечим організаціям із закликом, щоб далі із запалом включались в активну працю для оборони інтересів батьківщини серед чужинців.

Учасники Першого З'їзду Українців, колишніх жителів Аргентини, на оселі УНСоюзу „Союзівка" в Кергонксон, Н.Й., 11 - 12 вересня 1971 року.

З'їзд пропонує:

Щоб в Аргентині покликати до життя міжорганізаційний комітет, який мав би занятись виданням всебічної, обширної історії української іміграції в Аргентині та обіцяє свою фінансову підтримку.

З'їзд бажає успішного завершення будови пам'ятника Т. Шевченкові в Буенос Айресі та його величавого відкриття в грудні ц.р. Учасники З'їзду будуть старатись якнайчисельніше узяти участь у посвяченні, як також розпропагувати і заохотити якнайширше серед свого окруження, щоб якнайбільше наших поселенців із ЗСА поїхало на посвячення або фінансово допомогли.

Учасники, стурбовані останніми подіями в Українських Церквах на еміграції, звертаються із проханням до Їх Ексцеленції Андрея, єпископа українців католиків в Аргентині, щоб він повністю підтримував задуми і акції Їх Блаженства кардинала Йосифа Сліпого, лінії гідности нашої Церкви і Народу та завжди допомагав в акції до досягнення повної помісности, завершеної Патріярхатом.

Учасники З'їзду взивають всі проводи політичних, суспільних та громадських організацій, а зокрема світських і духових провідників, допровадити до повної співпраці всіх українських культурних центрів, одної референції, бо тільки тоді є запорука найбільших успіхів у здійсненні обіцяних акцій для добра поневоленої батьківщини під кличем: в єдності — сила, пошана й успіх.

Члени Резолюційної Комісії :

Д-р Кишакевич, голова
В. Корлятович, заст. голови
О. Голинський, секретар

Вісті з Українського Воєнно-Історичного Музею у Вінніпегу

Повідомлення у пресі про перенесення Музею з Торонто до УВАН у Вінніпегу й заклики до Об'єднань Учасників Визвольних Змагань і до самих учасників Визвольних Змагань присилати до Музею матеріяли й пам'ятки, викликали живий відгук серед громадянства. До Музею почали напливати від поодиноких колишніх вояків Української Армії незвичайно цінні матеріяли — документи, рідкісні видання і багато світлин. Першим прислав свій власний, багатющий архів інж. Дм. Герчанівський, сотник Корпусу Січових Стрільців, з Дітройту, ЗСА, опісля А. Сулятицький, з Брукліну. ЗСА, архів Об'єднання Учасників Визвольних Змагань у Бельгії, та інші. Ювілейний Комітет Корпусу СС в Чікаго (голова полк. В. Зарицький) повідомив, що в найближчому часі перешле свій архів і матеріяли, зібрані при нагоді друку Ювілейної Книги. Є надія, що й Управа Братства І. Української Дивізії передасть до Музею свій архів.

Управа Музею вірить, що й другі Об'єднання колишніх учасників Визвольних Змагань і їхні члени підуть за добрим прикладом дотеперішніх жертводавців і передадуть до Музею свої архіви й збірки.

А теж і заклики до збірки фондів на забезпечення матеріялів у Музею, їхнє належне влаштування та розбудова Музею увінчалися сподіваним успіхом. На „Стодолярову Збірку", започатковану д-ром Ст. Зощуком з Аддіс Абеби в Етіопії, вплинули поважні дальші пожертви.

Крім того впинули й впливають пожертви виданнями.

Праця над улаштуванням Музею ведеться безперервно і наближається до кінця. Вона вимагає грошового вкладу й Управа Музею поновлює свій заклик присилати крім архівних матеріялів також пожертви на цілі Музею, на адресу:

MUSEUM
c/o UVAN, P.O. Box 3597,
Station B Winnipeg, 4, Man.

За Президію УВАН
М. Боровський,
секретар

За Музейну Комісію
О. Навроцький,
управитель Музею

Свято-Покровський Вечір у Балтиморі

Балтиморський Відділ ОбВУА почав цьогорічний осінньо-зимовий сезон діяльности Свято-Покровським Вечором, що відбувся 16-го жовтня.

Залю „Самопоміч", в якій був виставлений прапор Відділу, заповнили вщерть члени Відділу, їхні родини та численна публіка.

Вечір відкрив і привітав гостей голова Відділу, ген. Петро Самутин, який теж відчитав привіт голови Вашингтонського Відділу ОбВУА, інж. Валентина Сім'янцева.

Молитву провів о. проф. Євстахій Весоловський, колишній старшина УГА, який й виголосив коротке слово, заклику́ючи в ньому присутніх виплекувати та плекати серед нашої молоді світлу традицію величі української визвольної зброї.

Після молитви, на внесок голови Відділу, присутні вшанували мовчанкою тих побратимів, що назавжди покинули Відділ: Павла Талана, Івана Беньовського, Івана Сенюту, д-ра Андрія Раставецького, довголітнього голову Відділу, Остапа Хархаліса та о. хрилошанина Василя Соловія.

Про генезу Свята Покрови в Греції, про його поширення в Україні, про свято-покровські традиції між українською державністю визвольною (Січ-Гетьманщина), українською державністю визвольних змагань (рр. 1917-1923) та серед Відділів УПА-доповідав д-р Ярослав Шав'як.

Мгр Лідія Лемішкова відчитала спогад з часів визвольних змагань, И. Сірого п. н. „На Покрову", що був друкований в календарі „Свободи" на Мазепинський 1959-ий р.

Друга частина вечора була виповнена короткою інформацією про членство балтиморського Відділу ОбВУА та виступами гуртка пластунів і пластунок, які відспівали при фортепіяновому супроводі ст. пл. Ілляни Шав'як кілька стрілецьких та упівських пісень. Пластунка Оксана Лясійчук виголосила вірш Євгена Маланюка, а пластун Олег Гудима, вірш Вол. Сосюри.

З інформації голови Відділу про його членство присутні довідалися про те, що Відділ об'єднує 24-ох побратимів, комбатантів з різних етапів нашої збройної боротьби, отже комбатантів з часів Центральної Ради, Гетьманського періоду та Директорії, комбатантів УГА, УПА, Першої Дивізії УНА, комбатантів, що їм приходилось служити в арміях наших окупантів, врешті побратимів з армії ЗСА.

Кінцеву молитву провів о. протоієрей Василь Булавка, прохаючи в ній Пречисту про її дальший покров над усім українським народом.

Товариська зустріч за перекускою, відбулась після офіційної частини Свято-Покровського Вечора і протягнулась до пізніх годин в сердечній товариській атмосфері.

Б. М-ський

Лекції українця через радіо

Вже півроку в Денвері, Колорадо, щотижня відбуваються радіолекції про мистецтво, які веде український мистець Юрій Мошинський. Лекції були започатковані 27 квітня ц. р. та й триватимуть на протязі одного року, згідно з умовленням з адміністрацією радіостанції КВОД, ФМ, на хвилях 99.5 мегациклів.

Перша лекція була на тему „Артист в Америці", з поясненнями різниці між аматором та артистом мистцем, який віддав мистецтву все своє життя. Автор лекції сказав, що, на його думку, Франція дає найліпшу протекцію для мистця, і то що там було найбільше гарних артистів. Закони Франції захищають артиста, щоб його не експлуатували продавці, зокрема коли він вже здобув собі визнання. Ю. Мошинський наприкінці закликав, щоб американська публіка подумала про те, аби артист у ЗСА мав можливість працювати з таким саме забезпеченням, як інші професіоналісти.

Програми надаються тижнево від імени Мистецької галерії родини Мошинських: батька Вол. Мошинського, сина Юрія та доньки п-і Оксани.

Перші радіолекції були присвячені вияснення, що таке рисунок та його еволюція від старовинного Єгипту до сучасного; малюнки фарбами, скульптура, архітектура та мистецтво. Звернення увагу і на фотографію та її зв'язок з малюнками. Окрема лекція була присвячена дітям та мистецтву, що їх виховує.

Цікавою була лекція про друк і графічне мистецтво, та наступна бесіда про масову репродукцію малюнків, що тепер є дуже поширена. Лектор пояснив, як дуже добра репродукція обдурює мало ознайомлену людину. Картину великого розміру продано в Европі одному американцеві за 65 дол., а розрахунок показував, що артист мав дістати за неї тільки 10 долярів. Коли порахувати кошти матеріялів „та комісії" продавця, то як може артист жити на такий заробіток? Мистець мусів працювати багато років, щоб опанувати своє мистецтво, удосконалювати його. Деякі артисти переходять в Европі на масову продукцію: один й той же сюжет з малими відмінами малюють швидко, і тоді він може продавати їх дешево й так оплачувати своє життя. Але це не мистецтво, а „робота".

Кілька лекцій були присвячені окремим видам малярства, як, наприклад, мертвих предметів, красвидам, портретам. Цікавим було пояснення, що портрет у більшості малюється на замовлення когось, і тому артист малює так, як хоче замовляч, щоб він виглядав у вимріяним виді. Тому такі портрети насправді не є портретами. В портреті мусить бути духовий зміст, а замовляч переважно не бажає виявити його фізичні риси, головно вигляд обличчя. Це приводить дуже часто до конфлікту артиста з тим, хто платить за працю. Мистець хоче задоволити замовця, дати те, що хоче бачити особа, а не він сам.

Коли ж артист малює портрет зі своєї ініціятиви, після вивчення характеру замовця, тоді буде прекрасний портрет, буде втрачено клієнта, але виграє мистецтво.

У країнах, де розуміють працю образотворчого мистецтва, портрет малюють так, як артист його бачить.

Лекції Ю. Мошинського мають успіх, що видно з листів до радіостації й телефонічних запитів, а також допомагають родині Мошинських вести успішно свою ґалерію.

І. С.

Панахида по св. п. о. Миколі Рибачукові

В неділю 19-го вересня 1971 в церкві св. Покрови в Клифтоні, Ню Дж., заходом Сестриці та Вільного Козацтва, відбулась по Службі Божій панахида по о. Миколі Рибачукові, у п'яту річницю його смерти. З приводу тієї сумної річниці Сестрицтво св. Покрови улаштовало обід в парафіяльній залі, в якій були переповнені місця при столах парафіянами та гостями. Під час обіду, промовляли: полк. Петро Смородський, отаман Станиці Вільного Козацтва поручник Іван Стецькович, сот. Іларіон Криловецький та о. Семен Черненко.

Православне духовенство і колишні військовики відпровадили свого друга і провідника отця Миколи Рибачука на православний цвинтар у Саут Бавнд-Бруку п'ять років тому. Помер о. Микола 19-го вересня 1966-го на 76-му р. свого життя.

Помер український Воя:, учасник визвольних змагань за волю України, включно з листопадовим Рейдом в Україну 1921-го р. Помер Воїн Христовий. Св. п. Микола Рибачук був заслуженим полководцем Української Армії. Від самого постання Української Держави приймав він активну участь у відбудові української державности. Був він членом Вищої Військової Ради та комендантом штабу під час Другого Зимового Походу в листопаді 1921-го року. Жив він, боровся і працював відданою і чесно для свого українського народу у кожну хвилину свого життя.

Не довго перед смертю, писав він нам: „Прошу Бога, щоб дав мені сили ще послужити рідному народові на ниві християнській УАПЦеркви, що знову засіяла на горах Київських вогні 1941-го року... яка в ті невимовно тяжкій час, як сирітка, навіть ще не мала рідного архипастиря, а чужому не підкорилася." „Буду хвалити Господа, поки життя моє; співатиму Богові мосму, доки живу." Писав він і просив нас перед своєю смертю, щоб ці слова 145-го Псальма поставити при наголовку в посмертній згадці.

На початках революції 1917-го р. був він головою полкового комітету, а потім, помічником голови дивізійної ради і членом Корпусної Ради 10-го Армійського Корпусу. На цих постах працював він активно у творенні військових формацій на фронті і вже тоді, разом із своїми колегами, вислав з румунського фронту священика-делегата на Церковний З'їзд у Києві з уповноваженням відділення Церкви в Україні від російського Синоду.

Свою службу в Українській Армії св. п. полк. Микола Рибачук закінчив Листопадовим Рейдом в Україну. Пізніші роки його життя перебування на Волині, контрактова служба в польській армії, поворот до Києва, друга еміграція, переповнені безупинною службою українській справі, всебічною допомогою українським вояком, та всяким проявам українського національно-громадського і церковного життя.

Служачи в польській армії, полковник Рибачук не забував за своїх козаків, ставаючи підтримувати їх морально і матеріяльно та облегшувати їхні щоденні трудноші. На фабриці, де працювало близько тридцять наших козаків, директор фабрики звільнив їх усіх із праці, набравши на їх місце поляків. Козаки знали, що недалеко у полку служить наш полк. Микола Рибачук, післали делегацію з проханням заступитися за них. Полковник М. Рибачук порозумівся в тій справі зі своїм командиром полку, заітвав разом із ним до відтворення старости повіту. Староста, розібравши ту справу, звільнив директора фабрики, а козаків на другий день наново прийняв до праці. Випадків доброго діла і доброго чину Покійного є безліч у пам'яті його друзів і в пам'яті тих що мали нагоду зустрічатися з ним на обох сторонах океану.

На Церковному З'їзді в жовтні 1941-го, одним із чолових організаторів, якого був полк. Микола Рибачук і який відбувався під його головуванням, його було обрано на першого голову Київської Церковної Ради УАПЦ.

Рік 1941 був творчий і відповідальний у церковному житті у Києві. Діяльність церковних чинників відбувалася тоді переважно легально і ставленням „пост фактум," що у своїм наслідках вона привела до декратних арештів полк. М. Рибачука і його дружини. Ми розуміємо велич самопосвяти, з якою віддавався він цим добровільним взятым на себе обов'язкам.

На Великдень 1949-го року св. п. полк. Микола Рибачук прибув до ЗСА. Він і його дружина Леся, активною працею вписали свої імена в книгу буття багатьох організацій, але його увага остаточно зосереджувалася на служенні Українській Церкві. У 1958 році його висвячено на диякона, в 1960-му році на протодиякона, а в травні 1964-го року на священика.

Восени 1964-го р. о. Микола Рибачук став настоятелем св. Покровської церкви в Патерсоні, Ню Дж., а потім доложив багато старань і з добрими парафіянами купили церкву в Клифтоні.

Перебуваючи у постійному зв'язку з нами, наш слуга Божий о. Микола Рибачук завжди ділився з нами своїми думками й успіхами праці. Дбайливо пересилав він нам усі докази того, він знав, що кращу долю для народу можна здобути тільки тяжкою і спільною працею усієї української громади.

М.Ю.

Білоруська газета в Польщі „Ніва" про український фестиваль у Варшаві

Варшава. — Білоруська газета „Ніва", що виходить у Білостоці, в числі 36 з вересня 1971 р. докладно поінформувала читачів про перебіг Українського Фестивалю у Варшаві, на відзначення 15-ліття праці Українського Суспільно-Культурного Товариства, УСКТ. Фестиваль відбувався в залі великого театру „Розвага". „З самого ранку зібралося багато людей. Більшість — це українці, вони говорять своєю рідною мовою. Звідки їх так багато взялось? Вони приїхали з різних кінців Польщі. Зібралось понад 2 000 українців і запрошених гостей, а серед гостей — 31-особа група із совєтської України, — представники Товариства совєтсько-польської дружби і Українського Товариства для зв'язку з українцями за кордоном". Виступали українські хори з Варшави, Гданська, Слупська, Перемишля. Єдина пісня, виконана польською мовою, була „Варшав'янка". Великий успіх випав на долю хору дітей із школи ім. Т. Шевченка з Білого Бору, Ансамблю пісні і танців з Лігниці, жіночого хору без акомпанементу із трьох сусідніх сіл, естрадний групі „Солов'ї" з Кракова та ін. Автор репортажу Міхась Хмялевські пише, що виступи багатьох мистецьких груп „показали, що вони можуть добитись видатних успіхів". Згадує про талановиті колективи: молодечу групу „Синя чічка" з Перемишля, естрадну групу „Троянда" з Люблина, гурток бандуристів із Штетіну, „Бескіди" з Перемишля, „Смерічку" з Бань-Мазурських й ін.

Повість Марії Кейван „Карвендель"

Карвендель Марії Кейван, це перша повість, яку авторка видала окремою книжкою. Марія Кейван відома нам із багатьох есеїв, які друкувалися в пресі та журналах вже від довшого часу. Та все таки цю повість Карвендель треба вважати за дебют, як першу появу, яку кожен читач прочитає із захопленням. Тема звичайна, для може відбуватися на рідних землях, навіть в спокійних часах і де її герої не мусіли прожити війни, віти в діяспорі і з тих таборових будинків, послужить сюжетом під гарного пера авторки. Таке враження залишається, коли читач прочитає один раз. Одначе, вглиблюючися в книжку, читач збагне те, що собою виплине із змісту: тут є трагіка даного моменту, ґротескові ферті за життєвими потребами, повільна, тут високий і чистий патріотизм. Хоч не раз все те прикре, бо над цим всім домінує непасилла злиття, і персонажі повісти зайняті собою і не мають часу на громадську справу, на високі духові вартості, на культурні вимоги. В авторки це на другому плані, але воно є. Є і виховний момент, якого так бракує в творах багатьох авторів останніх років.

Недалеко від високої скелі Карвендель, далеко від України затерялі душі кількох тисяч українського населення стали близькими свідками дій і розмов, не уйнятих пристрастей деяких постатей-майстерно змальованих Марією Кейван. Ці розмови і дії правдиві й ми їх сприймаємо з великим довір'ям, бо авторка сама була близька всім постатям, які виступають у повісті. Тому ця повість є теж своєрідним документом часу; прикрого, але він таким був. Немає в ній трафаретного стилю, випуканих слів, немає бомбастики. Дуже скромними похвалами, щирим підходом до справ передане середовище, на якому виросла могутня повість, здавалобся, ніби буденних побутових дій великих і малих та навіть дуже приземних людей.

Є багато гарного, з чого можна повчитися навіть ерудитам письменникам. Є багато прикрого в повісті й невимовний жаль огортає нашу душу, що українську людину трагіка не гартує, не вирівнює її, а навпаки кидає в розпуку й часто ломить. Яка слаба українська людина. Так було. Авторка свідома цього, хоч вона не збиралася перетворити українську людину, перетворити її життя. Вона хотіла тільки її описати. І це завдання письменниця виповнила і успішно виконала.

Карвендель будуть читати не тільки ті, яким доля пощастила найтися під тією легендарною горою, але й всі ті, хто жили і ділили в той час в інших переселенчих таборах. Вони переживали те саме, і мали своїх випадкових таборових адміністраторів, свій шпиталь, таких самих героїв, як Оксана, Степан, Ворона, Ганя і Віра лікарка, яка в крутіжі подій записала об'єктивно ці людські аннали і передала їх літературною формою нам.

Книжка Марії Кейван це наше багатство для історіософів, соціологів і нашої мартирології взагалі.

Михайло Бажанський

Сміх крізь сльози...

Київ. — Сатиричний журнал „Перець" у числі 13-му з липня ц. р. розповів у жартівливій формі про нестачу шкільного приладдя, підручників та різних допоміжних матеріялів у школах Української ССР. У памфлеті „Шкільний плач про „Укршкільпостач" сказано: „Посібники запускаються раз на п'ять років. Друкують їх, до речі, на тонкому звичайному папері (тільки 10% на картоні та марлі). Таблиці з морфології української мови, сказано, про які ви часто запитуєте, останній раз побачили світ 1966 року, більше не перевидавалися. Плянують видати аж у 1973 році"... Розповідається й про те, що на базі в Харкові є 3 500 таких таблиць і що вони залежались там через нескоординованість запитів із шкіл та праці відповідних організацій. В Ужгороді крамниці і склади-бази „Учтехприлад" знаходяться в „катакомбах": „Про всякий випадок, покличте бригаду водолазів, бо, підземні споруди часто заливає вода", отже пропадають шкільні приладдя, яких даремно розшукують вчителі та учні. Була „урядова постанова" побудувати в кожному обласному містi центрі магазини, склади для наочного шкільного приладдя, але вона в більшості залишилася паперовою вказівкою.

Винайдено пристрій для очищення автомобілевих газів

Вашингтон. — До Федеральної лябораторії незабаром привезуть нововинайдений невеликий прилад, за допомогою якого буде дуже зменшена кількість отруйних газів, що їх викидає автомобілевий мотор. Цей прилад винайшов у Енн Гарборі інженер-металюрг Мак Нюкерк. Після перевірки Федеральною лябораторією, якщо все піде гаразд, прилад піде в масову продукцію і коштуватиме від 190 до 230 долярів. Його можна буде дуже легко приставити до кожного авта, тепер чи раніше придбаного. Автомобілева промисловість у ЗСА зобов'язана законом до 1976 року зробити все можливе, щоб автомотори не затруювали повітря. При праці автомобілевого мотору з нововинайденим приладом у повітря вилітали б тільки водяна пара та елементи вуглецевої кислоти. Продуценти автомобілів провадять тепер наполегливі досліди й експерименти, щоб добитись максимального зниження отруйних газів з автомоторів.

Фотографи з України здобули нагороду „Гран Прі"

Париж. — У місті Шамов відбулася третя Міжнародна Виставка фотографічних праць, чи як офіційно звали „Третій Міжнародний Фотосальон". Найвищу нагороду між численними суперниками здобули фотографи з України, члени обласного фотоклюбу з м. Херсону. До найкращих фотознімків належать праці таких членів того клюбу, як Р. Андреєва, А. Берестенка, М. Ігнатенка, В. Мошинського та ін. Херсонський обласний фотоклюб був створений тільки чотири роки тому, нараховує 50 фотомайстрів з Херсону й області, бран участь у різних „республіканських і всесоюзних фотовиставках". Газета „Культура і Життя" з 24 м.м. пише, що „з окремими творами херсонські майстри виступали вже на 30 світових і міжнародних виставках". „Гран прі" в перекладі на українську мову означає „Велика нагорода". У „Культурі і Житті" не повідомлено про тематику нагороджених фотознімків.

ВІДТЯВ ТРАКТОРОМ НОГУ

У с. Зубів Теребовлянського району тракторист Зиновій Крийцул, народженний 1953 р., напившись горілки із неповнолітнім Ігорем та ще кількома, випадково переїхав трактором по нозі 15-літнього Ігоря, і лікар був змушений відтяти ногу. Але судову справу припинили через неповноліття Ігоря і тому, що з трактористом пило багато неповнолітніх, яким підливали вдома батьки. В листі до „Радянської України" з 26 жовтня потерпілий писав: „Як же мені далі жити, що робити?" В кінці розповіді повідомлено, що „йому допомогли дещо матеріяльно колгосп".

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ:

У ДОПОВНІННІ ДО РЕПОРТАЖУ „СОБОРНІ ДЗВОНИ"

У „Свободі" в числі 197 з дня 23-го цього жовтня появився репортаж із Сьомого Собору Української Православної Церкви в ЗСА, в якому є уступ про Український Конгресовий Комітет Америки. В ньому закинено, що УККА не привітав Сьомого Собору, а разом з тим, не надіслав привіту для відзначення 50-ліття Відродження Української Автокефальної Православної Церкви, що сталося в Києві 1921 року.

Не так воно було, як написав автор. Одержавши запрошення від Консисторії Української Православної Церкви в Бавнд Бруку, Н. Дж., взяти участь у Ювілейному Бенкеті для відзначення 50-тиліття Відродження Української Автокефальної Православної Церкви, вирішено, що президент УККА, проф. Лев Добрянський, візьме особисту участь у вищезгаданому Бенкеті.

Д-р Добрянський вислав також окремий письмовний привіт на Сьомий Собор УПЦ.

Канцелярія УККА в дні 12 жовтня цього року вислала до Хвальної Консисторії УПЦ в ЗСА листа також з привітом (копію долучуємо).

Отже речення в дописі „Соборові Дзвони" — „навіть для офіційного протоколу не наспів привіт" — не відповідає правді.

В дні 16-го жовтня проф. Лев Добрянський приїхав до готелю на Бенкет і перед його початком зустрівся в готелі з Високопреосвященнішим Митрополитом Мстиславом, поґратулював йому за вибір та оправдав свою неприсутність в дальшій частині Бенкету з причини хвороби.

Про присутність проф. Лева Добрянського заявив публічно Митрополит Мстислав на Бенкеті й дивно, що тієї заяви не чув Ваш кореспондент, коли писав про „порожнє крісло" при головному столі.

Іван Базарко
Адміністративний директор
Ню Йорк

Мимо найбільшої волі, коли репортаж пишеться нашвидко і після неспаних ночей, як зазначив автор, то невільно трапляються в репортажі — прогалини, недотягнення. Так сталось і з репортажем про відбутий Собор УАПЦ у Филядельфії.

Я зупинюсь тільки на двох недотягненнях. перше — серед членів Митрополітальної Ради випало ім'я вибраного, дуже заслуженого, священика отця Андрія Бека, а друге — цілком незгадано в репортажі, що Владика Митрополит в своєму слові в кінці урочистої Соборної Служби Божої запросив на середину Церкви отців: Віталія Коваленка, Федота Шпаченка та п. І. Замшу — учасників Собору Відродження УАПЦ в Києві, — теплими словами привітав їх, побажав їм здоров'я і многих літ, що зробило незабутнє і глибоке враження у тисячної громади присутніх і, чим символічно було пов'язано Собор у ЗСА з Собором УАПЦ 1921 року в Києві. Такий багатомовний і великої ваги акт неповинен був бути опущений в репортажі і ми цим цю прогалину заповнюємо,

Стефан Гречук
делегат Собору
Блекстон, Масс

ПРО МАНІФЕСТАЦІЮ В НЮ ЙОРКУ

До надрукованої вже в „Свободі вістки про маніфестацію в дні 23-го жовтня ц. р під Об'єднаними Націями, від імені Підготовного Комітету прохаю додати:

Коспонзором маніфестації був ню-йоркський Відділ ПаБНА, а голова цього Відділу, інж. М. Шпонтак, займався не тільки технічною справою і пропаґандивною ділянкою, але виголосив також коротке слово в англійській мові в часі маніфестації.

Як відомо т. зв. автоколона, за яку відповідала і нею проводила пані Дарія Степаняк, викликала в прохожих американців велике зацікавлення. Плятформа, на якій була зображена поневолена Україна у формі живих постатей, була прицілом телевізійних апаратів і зацікавлених фоторепортерів.

Іван Винник —
голова Комітету
Ню Йорк.

ЗАМІСТЬ В'ЯЗАНКИ КВІТІВ ДЛЯ МОГО ДБАЙЛИВОГО ЛІКАРЯ

СКЛАДАЮ 10.00 ДОЛ.

НА ФОНД

„ЦЕРКВА В ПОТРЕБІ".

МИХАЙЛИНА МОСОРА

П'ята виставка самодіяльної творчости молоді 64-го Відділу СУА в Ню Йорку

Влаштовувані виховним референтом 64-го Відділу СУА в Ню Йорку виставки самодіяльної мистецької творчости юних талантів здобули собі популярність серед дітей і молоді, признання батьків і виховників та викликали зацікавлення громадянства.

Доказом цього було відкриття П'ятої Виставки, що відбулося в залях Літературно-Мистецького Клюбу дня 17-го жовтня ц. р. У Виставці взяло участь 47 молодих талантів від 4-го до 115-го років життя, виставляючи понад двісті експонатів. У відкритті було присутніх понад сотня гостей зареєстрованих у книзі відвідувачів.

Виставку відкрила виховна референтка Відділу Марія Даниш, з'ясовуючи мотиви якими керуються організатори виставок та накреслюючи психологічно-виховні, соціяльно-громадські та мистецькі аспекти виставок.

Член жюрі мистець-маляр Богдан Титла у своєму слові поклав головний натиск на спонтанність і повну свободу мистецького вислову юних талантів, бо тільки нев'язана впливами дорослих мистецька творчість знайде свій повний вияв згідно з внутрішнім бажанням й рушійними силами дитячої психіки. Він вказав на труднощі жюрі над вибором нагороджених експонатів, бо всі показані твори були на рівні.

У мистецькій програмі з нагоди відкриття виставки виступили з деклямаціями: Христя Фурда та Марта Зелик. Пара бандуристів—Ірена Чорна й Ярослав Стахів, виконали кілька народних пісень.

Після мистецької програми, роздано перший раз книжкові нагороди тим учасникам виставки, яких твори вирізнило жюрі в складі: Ярослава Ґеруляк, Марія Шеротська й Богдан Титла. У групі 12-15 років першу нагороду отримала—Тереса Марків за „Портрет приятеля", другу - Ліда Скрибайло за „Мочарі", третю— Андрій Костів за „Герби". У групі 8-11 років нагороджено: Ірену Оришкевич першою нагородою за „Красвид у синьому", Христю Карп'як—другою нагородою за лінорити й Василя Шумиловича третьою— за „Ранню осінь". У групі 4-7 років признано дві нагороди—Ладі Онишкевич за „Жучка" і Романі Сачко за „Дві постаті на червоному тлі". У групі трьох-вимірних експонатів нагороджені були: Ігор Магун за „Солом'яного цапка", Гена Базюк за „Кота з глини" й Богдан Кузишин за „Тотем".

У заключному слові виховна референтка подякувала всім учасникам виставки, виконавцям програми й гостям - відвідувачам. Зокрема, підкреслила жертвенну працю членів жюрі, які не тільки взяли на себе невдячний труд признання нагород, але й активно допомогли у влаштуванні виставки.

Поміж експонатами переважали малярські й графічні праці, виконані різною технікою—олія, акварeля, темпера, туш, олівець, вугіль, кольорові крейдки, чорнило, дереворити й лінорити, пастеля та комбінація цих технік. Тематика картин широка—портрети, людські постаті, мертва природа, тварини, краєвиди, технічні предмети, дитячий побут, ілюстрації до казок, історичні теми. Стиль від реалістичного, почерез символістичний до абстракту.

Багато заступлена кераміка—ужиткова, декоративна, декоративно - ужиткова й керамічна скульптура. Є кілька мозаїк. Виставлено, предмети з глини, плястеліни, вишивані, витинки з паперу й сукна, та всякі ручні роботи.

На увагу заслуговують трьох - вимірні експонати з соломи й дерева.

Найкраще характеризують дитячу творчість праці дітей молодшого віку, що є висловом безпосереднього мистецького відчуття дитини. У групі старших видно вже зовнішні впливи, а навіть безпосереднє втручання дорослих.

Виставка показала, що її організаторка Марія Даниш вклала в неї багато труду й часу, а передусім—серця.

Марія Барагура
Пресова референтка 64-го Відділу СУА

Україна нараховує 48 мільйонів душ населення

Виступаючи на 26-й Генеральній Асамблеї ОН у Ню Йорку, Г. Шевель, офіційно титулований „міністром закордонних справ Української ССР", повідомив, що Україна нараховує нині 48 мільйонів душ населення. Дотепер совєтська преса повідомляла про 47 мільйонів населення в Україні. Г. Шевель твердив, що „Україна є національною суверенною державою, яка склалася історично і разом з іншими совєтськими республіками утворила в 1922 році соціялістичну федерацію вищого типу — СССР". Він же сказав, — інформувала київська преса під кінець жовтня, що „суверенітет Української ССР, її міжнародна правосуб'єктивність закріплені як у конституції УССР, так і в конституції СССР". В іншому місті промови Г. Шевель назвав кількість населення України в 1972 році: „Протягом більш як чверть століття вклад Української ССР, її 48-мільйонового народу в справу реалізації цілей ОН знайшов міжнародне визнання".

Окружні Комітети УНС Пенсильвенії відбули спільні наради

(Закінчення зі стор. 1-ої)

прогрес в українських громадах.

В дискусіях і запитах Степан Гавриш, Іван Петрунцьо, Володимир Пипюк й інші говорили про координацію співпраці всіх Округ Пенсильванійського стейту. Рівнож було говорено про вибір сталого Координаційного Міжокружного Комітету. Наради закінчено ухвалою відбути „День Українського Народного Союзу" весною 1972 року в Лейквуд Парку, Па.

Друга частина нарад була присвячена вшануванню союзового і громадського діяча Михайла Гентоша у 80-ті роковини його народження. Це була несподіванка для нього, і ще більшою несподіванкою було, коли у гарноприбраній бенкетовій залі він побачив свою родину — дружину, дітей і внуків та правнуків.

Гостиною проводив Степан Гавриш, який на вступі коротко згадав про головніші події на 80-річному життьовому шляху Михайла Гентоша. Головну промову під час гостини виголосив головний предсідник Иосип Лисогір, вказавши на щиру і віддану працю Михайла Гентоша для УНС, в якому він є секретарем 305-го Відділу вже 34 роки, а 16 років є головою Округи. В асисті пані Анни Гарас і Степана Гавриша п. Лисогір передав М. Гентошові союзовий подарунок — почесну плякату та чудовий образ, виконаний олійними фарбами мистцем-малярем Ярославом Цегельським. Образ цей нагадує село Кросценко, в якому народився М. Гентош. С. Гавриш представив родину М. Гентоша — дружину Агнету, доню Елізабет Савчак з мужем, сина Йосипа з дружиною, донькою і двома внуками, та братанича, який теж називається Михайло Гентош. Також представив дружину головного предсідника пані Марію Лисогір та представників поодиноких Окружних Комітетів. Деякі з них: о. митрат Гілярій Врублевський, пані Анна Гарас, Галина Словік і Иосип Сидор вітали М. Гентоша та склали йому подарунки.

Під кінець гостини промовив сам ювілят, дякуючи присутнім за несподіванку. В імені Ініціятивного Комітету пані Анна Гарас зложила всім 45 присутнім подяку за участь в нарадах і гостині. Гостину розпочато і закінчено молитвою, яку провів довголітній приятель Михайла Гентоша, о. митрат Гілярій Врублевський, а співом „Ще не вмерла" закінчено ці вдалі наради і гостину.

Ділимося сумною вісткою

Ділимося сумною вісткою з друзями та із знайомими, що дня 23-го жовтня 1971 р. проживши 67 років помер Михайло Гіпський (Степовий). Похорон відбувся дня 26-го жовтня у місті Сендстон, Міннесота. Покійний Михайло походив з Крем'янеччини на Волині. Був учасником „Загону Хрона", який діяв на Крем'янеччині в 1942 році. По створенню Українського Леґіону Самооборони виконував працю керівника канцелярії при штабі УЛС, у ранзі хорунжого.

Життьовий шлях Покійного із молодих юнацьких років — це був шлях боротьби за краще майбутнє українського народу, а коли прийшлося скласти зброю, то Покійний узяв „слово", будучи викладачем у таборовій українській гімназії. Переїхавши до Америки довший час учителював у парафіяльній школі церкви св. Арх. Михаїла в Міннеаполісі, Мінн. Перед декількома роками вибрався на фарму. Покійний Михайло намагався уподібнити клаптик міннесотської землі до волинських ланів, та невблаганна доля хотіла так, що помер невтомний працівник, та борець за краще майбутнє свого народу.

Знайомі та побратими по зброї відпровадили незабутнього Друга на вічний спочинок.

М. Каркоць, побратим по зброї, голова 345-го Відділу УНС

ТРАГІЧНО ЗГИНУВ СВЯЩЕНИК

Вадіна, Саскачеван. — 64-річний священик УКЦеркви, о. Олександер Щеснюк загинув у автомобілевому випадку, коли повертався з Богослуження в сусідній місцевості, про що повідомили „Українські Вісті" 29 жовтня. Сл. п. о. О. Щеснюк походив з Перемищини, був висвячений у 1932 р. до Канади прибув у 1948 р., де душпастирював у різних місцевостях, останньо в Вадині. Похований у Мелвілі.

„Історія української індустрії" проф. О. Оглоблина вийшла в Гарвардській Серії Українознавчих Дослідів

(Закінчення зі стор. 1-ої)

ших наукових праць і досліджень, як також статтею самого автора, в якій поданий ретроспективний огляд його праць і дослідів над історією української індустрії й важких умов для праць і дослідів над історією української промисловости, особливо ж у тридцятих роках, які унеможливили проф. О. Оглоблинові, як і іншим українським дослідникам, дальшу працю в цій ділянці. Була запляновано „Історія української індустрії" для видання в Державному видавництві РСФСР у Петербурзі і тому ж була написана російською мовою, але була відкинена цим видавництвом і надрукована за почином проф. Дмитра Багалія в Державному Видавництві України. Опубліковано тепер, як 12 том Гарвардської Серії Українознавчих Студій, працю проф. О. Оглоблина повністю у німецькому видавництві Вільгельма Фінка у Мюнхені із докладним реєстром тематичним та прізвищ до усіх трьох томів. Минулого року в цій же Гарвардській серії була опублікована праця Федора Савченка „Заборона Українства 1876 року" із передмовою проф. О. Пріцака та статтею проф. Василя Дмитришина. Уже надрукована в цій же серії і найближчим часом буде в продажу праця проф. Юрія Луцького „Поміж Гоголем та Шевченком". Замовляти книгу „Історія української індустрії" можна в Комітеті Українських Студій — Committee of Ukrainian Studies, Harvard University, 1737 Cambridge Street, Room 208, Combridge, Mass. 02138, або ж у видавництві — Wilhelm Fink Verlag, 8 München 23, Nikolaistr. 2, West Germany, Europe.

Ділимося сумною вісткою з Родиною в Австралії, на Україні та Приятелями і Знайомими в ЗСА, що дня 3-го листопада 1971 року, ненадійно відійшов у Вічність

бл. п. о. Протопресвітер АНАНІЙ ТЕОДОРОВИЧ

адміністратор Української Автокефальної Православної Церкви в Австралії і Новій Зеляндії.

Нехай земля прибраної Батьківщини в Австралії буде легкою, а пам'ять з роду в рід.

В глибокім смутку:

ТЕОДОСІЙ ВАГАТОВИЧ з дружиною ГАЛИНОЮ
та ОЛЕНА КОВАЛЬОВА

СПІЛКА УКРАЇНСЬКИХ ЖУРНАЛІСТІВ АМЕРИКИ (СУЖА)
з найбільшим жалем повідомляє про смерть

ЛЕВА ЛЕПКОГО

професійного журналіста, колишнього активного редактора й видавця, члена СУЖА.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

УПРАВА

УПРАВА
НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМ. ШЕВЧЕНКА в ЗСА

з сумом повідомляє Членство НТШ, Добродіїв та Прихильників української вільної науки, що 28-го жовтня 1971 року відійшов у Вічність

сл. п. ЛЕВ ЛЕПКИЙ

член Наукового Товариства ім. Шевченка, заслужений поет-композитор і творець стрілецьких пісень, редактор-журналіст, великий патріот-державник та людина глибокої духової культури.

ПОХОРОН відбувся 2-го листопада 1971 р. на українському цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Достойній Дружині Покійного і Родині, складаємо щирі вислови глибокого співчуття.

86-ий ВІДДІЛ СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ в НЮАРКУ, Н. Дж.
— влаштовує —

ВЕЧІР в ПОШАНУ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

У СТОРІЧЧЯ З ДНЯ ЙОГО НАРОДЖЕННЯ
в суботу, 13-го листопада 1971 року
в залі церкви св. Ів. Хрестителя
при Сенфорд Евеню в Нюарку, Н. Дж.

Початок о год. 6-ій веч.

Вступ — 2.00 дол.; студенти — 1.00 дол.

У програмі візьмуть участь:
Наймолодший син Письменника — ЮРІЙ ВАСИЛЬОВИЧ СТЕФАНИК
Вступне слово — редактора Богдана Кравцева.
Спогад — Миколи Понеділка.

Українців з Нюарку та околиць просимо взяти масову участь у цій рідкісній імпрезі, щоб гідно вшанувати пам'ять нашого великого Письменника.

УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКА ЖІНОЧА ДОПОМОГОВА ОРГАНІЗАЦІЯ — 1 ВІДДІЛ ім. ОЛЬГИ БАСАРАБ в НЮ ЙОРКУ, Н. Й.
повідомляє своїх Членів про

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ВІДДІЛУ

які відбудуться
в неділю, 14 листопада 1971 р.
о год. 1:30 по пол.
при 33 Схід 7-ма вулиця в Ню Йорку
в ДОМІ УКР.-АМЕРИКАНСЬКИХ ВЕТЕРАНІВ
на першому поверсі

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу у Філядельфії, Па.
повідомляє оцим, що

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ФІЛЯДЕЛЬФІЙСЬКОЇ ОКРУГИ УНС

— відбудуться —
в неділю, 21-го листопада 1971 року
в залі Українського Спортового Осередку
„Тризуб"
при 4932 Н. Брод вул., Філядельфія, Па.
ПОЧАТОК о год. 2-ій по пол.

НА ПОРЯДКУ ДНЯ НАРАД:

1. Відкриття. 2. Вибір Президії. 3. Вибір Номінаційної Комісії. 4. Відчитання протоколу з попередніх загальних зборів. 5. Завваги до прочитаного протоколу і його прийняття. 6. Звіт членів Управи: голови, секретаря і касира. 7. Звіт Контрольної Комісії. 8. Дискусія над звітами. 9. Уділення абсолюторії управі. 10. Доповідь Йосипа Лисогора, гол. предсідника УНС. 11. Вибір Управи і Контрольної Комісії на рік 1971. 12. Внесення і побажання. 13. Закриття зборів.

До участи в зборах зобов'язані предсідники, секретарі, касири і конвенційні делегати наступних Відділів УНС: 10, 32, 45, 62, 83, 105, 116, 128, 153, 156, 163, 173, 216, 231, 237, 239, 245, 247, 248, 261, 268, 321, 324, 331, 339, 347, 352, 362, 375, 378, 383, 388, 397, 422, 424, 430, 479.

У зборах візьмуть участь наступні Головні Урядовці УНСоюзу:

ЙОСИП ЛИСОГІР, головний предсідник;
Д-р БОГДАН ГНАТЮК, головний контролер;
Д-р ІВАН СКАЛЬЧУК, головний контролер;
СТЕПАН ГАВРИШ, головний радний.

По зборах відбудеться
Спільна Перекуска

ОКРУЖНА УПРАВА

В ПЕРШУ СУМНУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
наших Найдорожчих

бл. п. СТАНИСЛАВА і ОЛЬГИ РУБЧАКІВ

буде відправлена
ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА
в СУБОТУ, ДНЯ 13-го ЛИСТОПАДА 1971 року
о год. 7:30 рано
в ЦЕРКВІ СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ
в НЮАРКУ, Н. Дж.

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 14-го ЛИСТОПАДА 1971 року
о год. 2-ій по пол.
відбудеться
на КЛАДОВИЩІ HOLLYWOOD CEMETERY
при Stuyvesant Avenue, Union, N.J.
ПОСВЯЧЕННЯ ПАМ'ЯТНИКА
РОДИНИ РУБЧАКІВ

Родину, Приятелів і Знайомих просимо прийняти ласкаву участь.

Невістка — ЛІДІЯ і
внук — ЮРІЙ

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашої Незабутньої МАМИ і БАБУНІ

сл. п. ЕВДОКІЇ ПАУК

буде відправлена
СЛУЖБА БОЖА І ПАНАХИДА
в церкві св. Миколая в Брукліні, Н. Й.
в суботу, 6-го листопада 1971 року
о год. 9-ій рано

Про молитви за спокій душі Покійної просить

РОДИНА

З великим смутком повідомляємо, що дня 1-го листопада 1971 року упокоїлася в Бозі на 83-му році життя наша Найдорожча МАМА й БАБУНЯ

ЕМІЛІЯ ЖИГАЙЛО з дому СОЛТИС

народжена в селі Подусільна, Перемишлянського повіту в Україні.

ПАНАХИДА буде відслужена в п'ятницю, 5-го листопада 1971 р. о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Петра Яреми в Ню Йорку.

ПОХОРОН почнеться в суботу, 6-го листопада 1971 року о год. 9:30 рано з того ж заведення до церкви св. Юра, а звідтам на цвинтар Оливна Гора в Брукліні.

Безмежним горем прибиті:

дочка — АННА з мужем СЕМЕНОМ ВІНТОНЯК та дочкою ВАРВАРОЮ
Ближча і дальша Родина в Краю та на еміграції

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

ТРАГЕДІЯ БАНГЛА-ДЕШУ.

(*Закінчення зі стор. 2-ої*)

кожного такого нападу західньопакістанські каральні загони, застосовуючи тактику гітлерівських „айнзацкомандо", тактику „колективної відповідальности", випалюють цілі селища і доноги вбивають їх населення, включно з жінками та дітьми. І внаслідок цього масова втеча бенгальського мирного населення до Індії.

„Вони, — пишуть американські журналісти, — ідуть із Східнього Пакістану нескінченними колонами, пограбовані, одягнені в лахміття. Ночами вони переховувались на рижових ланах, а вдень ішли й ішли..."

Від березня, коли в Східньому Пакістані почався ґеноцид у його клясичних формах, прибуло до Індії понад 8 мільйонів утікачів, які животіють тепер на мізерних раціонах: 3/4 фунта рижу і трохи зеленини денно. Мільйони ще прибудуть. І це ставить перед індійським урядом пекучу проблему: як тих утікачів прогодувати, якими силами й засобами поборювати пошесті тифу і холери, що охоплюють маси цих нещасних людей з тієї нещасної країни, яка в листопаді 1970 р. зазнала жахливої катастрофи — повені, в якій згинуло 500.000 людей, а 2,500.000 залишилось без даху над головою?

Чужинецькі дипломати в Дакка обчислюють, що від березня цього року 500.000 бенгальціόв в и м ордувано „західніми братами". Згадані вище американські журналісти, переїхавши автом через три райони Західньої Бенгалії, не бачили жадного села і жадного міста, яке не потерпіло б від рук західньопакістанських „усмирителів". Багато міст і сіл зовсім обезлюдніли, і залишились від них лише обгорілі комини.

Вірна своїм традиціям, Америка одною з перших держав поспішила з допомогою конаючим з голоду бенгальцям. Але що значать для такої величезної маси 30 чи 40 мільйонів долярів? І як може допомогти їм Індія, коли її власне населення хронічно голодує. В 1943 році три мільйони індусів померло з голоду.

ТАРЗАН, Ч. 650. Тарзан і Чулю стежать за таємничим пілотом

WE'VE GOT ANOTHER FOREIGNER, TARZAN! I WON'T GIVE HIM TIME TO DRAW HIS GUN!
GIVE ME YOUR FIELD GLASSES, TSHULU. I THINK I'VE SEEN HIM BEFORE!
HE'S COME HERE FOR SOMETHING. THE BAG HE TOOK FROM THE 'COPTER IS EMPTY!

Ми дістали ще одного чужинця, Тарзане! Не хочу дати йому час витягнути свій револьвер!

Подай мені свій далековид, Чулю. Мені здається, що я вже бачив його раніше! Він прийшов сюди за чимсь. Мішок, що його взяв з гелікоптера, — порожній!

ГОЛОС АКТОРА

ОМУС

Орган Об'єднання Мистців Української Сцени

РІК I. ЛИСТОПАД, 1971 Ч. 1

ПОЧАТОК ДОРОГИ

Багато вже написано в українській пресі ЗСА і Канади про наше Об'єднання — ОМУС, особливо перед нашим з'їздом на „Верховині". Трохи менше писали опісля, і тому могло комусь здатись, що ОМУС пішов слідами деяких інших організацій, які „зорганізувалися і забальзамувалися". Аж тут раптом несподівано „вибух є" „Голос Актора" на сторінках нашого найбільш почитаного органу „Свободи". Чому ж „Голос Актора" так несподівано для багатьох обізвався? І чи справді він потрібний? Актор, мовляв, говорить зі сцени і на цьому його голос у нашій суспільності (бодай так було дотепер) обривається. Нам, Управі ОМУС-у, здавалося, що треба, щоб було інакше. Український актор це не лише людина, що „представляє на сцені", але в першу чергу — громадянин, член спільноти, який у подавляючій більшості виконує свої громадські обов'язки, працює суспільно, виступає на безчисленних громадських імпрезах, д'ром чи за „кошти подорожі"; це людина, що була учасником Визвольних Змагань 1918-1920 р., що бувала і в підпіллі, і в Дивізії, і в найважчих життєвих умовинах сповняла свій обов'язок українки і українця. Чи не можна і не треба цій людині дати бодай час до часу її „голос" у нашій пресі?

Що ж ми, Управа ОМУС-у, зробили за цих кілька літніх місяців? Може воно небагато, але одне певне: ми не „забальзамувалися". Тут подаємо перший, короткий звіт. Не будемо говорити, скільки засідань відбули, бож засідання це наша національна слабість, але таки треба було їх відбути для переведення дальших дій та організаційних цілей. Найперше ми склали візити нашим трьом найбільшим братським Союзам: Українському Народному Союзові Союзові Українців Католиків „Провидіння" і Українському Робітничому Союзові та Редакціям їх пресових органів, з проханням про підтримку, і всюди ми зустрілися з найбільш прихильним зрозумінням. Першим виявом такої підтримки є ця сторінка у „Свободі". За неї напевно підуть дальші.

Ми поробили старання, щоб ОМУС прийняли, як повноправного члена, до Українського Конгресового Комітету Америки, що теж напевно буде полагоджено прихильно.

Вели ми широку кореспонденцію, поширюючи наш засяг, зокрема на Австралію і Канаду.

Відбули поїздку до найбільшого нашого канадійського театрального осередку Торонта і мали там важливі розмови з мистцями сцени і фільму.

Опрацьовуємо новий статут ОМУС-у для його остаточного оформлення і пізнішого затвердження на наступному з'їзді та заінкорпорування у державної влади.

Розіслали ми запитник у справі видання пропонованої з'їздом „Пропам'ятної Книги" і очікуємо відповідей. Літні місяці були „ліниві" і відповіді наспівають у відповідному до цього темпі (актори не скорі до пера), але відповіді треба, бо коли книга вийде, буде більше критиків, ніж чесних глядачів у залі.

Що ще? Підготовляємо „Фестиваль Українських Театрів і Ансамблів Америки і Канади" на наступний рік і віримо, що ця імпреза буде дійсно зразковим мистецьким показом української театральної культури.

Правда, іноді ми стрічалися з деякими непорозуміннями, чи незрозумінням завдань ОМУС-у. Дехто уважав що ОМУС позинен стати якоюсь допоміжною народною громадською установою, „подати помічну руку, чи бодай палець" існуючим театрам, які є „в агонії". Інші знов уважали, що ми є лише „сошел клюб", а такого взагалі не треба. Ще інші твердили, що взагалі ніякого ОМУС-у нікому не треба, бо які ж наші завдання?

Про все це говорилось на з'їзді, і всі, що на ньому були, знають добре, поцо і кому наша організація потрібна і які її завдання, тому повторяти цього нема потреби. А ми, членство і Управа ОМУС-у, знаємо і нашу мету, і наші засоби до її здійснення.

Хтось після з'їзду сказав чи написав, — що голова ОМУС-у, сотник Юрій Кононів, після його вибрання на голову, сказав у своїй програмовій промові: „Нічого вам не обіцяю". А що ж можна обіцяти, коли ОМУС, заснований 25 років тому за ініціятивою сл. пам'яти Володимира Блавацького — відновився аж тепер, після чверть сторіччя?

Так, ми нічого не обіцяємо — крім одного: чесної, напегливої праці для добра української театральної культури.

А що вдасться здійснити — побачимо. Ми — на початку дороги.

Юрій Кононів

Про тих, що прибули, і тих, що їх не було

У днях 29, 30 і 31 травня 1971 р. відбувся з'їзд Працівників Української Сцени, скликаний для того, щоб відновити засноване 25 років тому в Німеччині Об'єднання Мистців Української Сцени (ОМУС).

Діловий Комітет вислав понад 150 поіменних запрошень усім працівникам української сцени, яких адреси були відомі Комітетові, що перебувають по цей бік залізної заслони, у ЗСА, Канаді, Англії й Австралії.

На з'їзд прибули 84 працівники української сцени, так колишні члени ОМУС-у, як і нові, що приступили до Об'єднання. Найбільше прибуло з ЗСА, навіть з найдальших міст. Канада саме в той час мала давно оголошену п'єсу „Боярння" в століття народин Лесі Українки. Їх неприсутність була зовсім оправдана. Оправдали відсутність і корифеї української сцени, п.п. Тагїв і Ярошевич - Манько — старшими літами і далекою дорогою. Одиноким з Канади прибув наш давній товариш праці, колишній актор, потім вояк Дивізії, а тепер душпастир о. Стефан Столярчук. А п-і Оксана Бринь прилетіла понад 1000 миль аж із далекої Міннесоти. З Ню Йорку прибули працівники української сцени пп. Володимир Королик, Стефан Крижанівський, Люба і Роман Тимчуки, Михайло Івасівка, Святослав Новицький, Лариса Кукриць, Володимир Лисняк. а Лідія Крушельницька побажала телефонічно успіхів з'їздові і оправдала свою неприсутність з причини недуги чоловіка. Та всіх, які прибули, тут не перелічимо.

А де ж були тоді оперові співаки, пані й панове Галина Андреадіс, Марта Кокольська, Лев Рейнарович, балерина Рома Пріма - Богачевська та інші? Які причини? Невже вони не вважають себе працівниками української сцени і не бажають належати до Об'єднання? Не хочемо в це вірити.

Не раз громадяни запитували: „Чому на з'їзді не було корифея української сцени, сеньйора українських акторів Йосипа Йосиповича Гірняка"? — На це питання може відповісти тільки сам Йосип Йосипович Гірняк. Неприбуття на з'їзд можна оправдати. На це можуть скластися різні непередбачені причини, одначе пару слів товаришам по фаху все таки можна було б прислати. Я свято переконаний, що коли б був з'явився на з'їзді сеньйор українських акторів, з'їзд привітав би його рясними оплесками і великою, належною йому, пошаною.

Блаженніший Верховний Архиєпископ Кардинал Йосиф Сліпий прислав побажання для з'їзду і своє Архиєрейське Благословення.

Сеньйорка українських театрів бл. п. Люся Карабіневич, лежачи на смертній постелі, прислала теплий привіт і 200 дол. на перші потреби Об'єднання.

Наспіли привіти з Англії і далекої Австралії.

Чому ж ці, що не прибули на з'їзд, не прислали бодай кількох слів, що вони серцем з нами? Прикро про це згадувати, одначе треба, бо нас про це питають. Ми не знаємо, що відповісти. Хай може скажуть самі — ці, які не прибули.

Або ще краще — хай прибудуть на наступну зустріч — восени 1972-го року.

Ми привітаємо їх серцем.

Богдан Паздрій

ХРОНІКА

Члени ОМУС-у Віра Левицька і Богдан Паздрій, з діялогом з драматичного епізоду Лесі Українки „Погань, жінка Хусова" виступали з нагоди відзначення 100-річчя Лесі Українки на запрошення організації „Золотий Хрест" на оселі ім. Ольжича в Лігайтоні і в Ню Йорку, а на запрошення Пласт-приюту — у Трентоні.

Український Театральний Ансамбль „Заграва" в Торонті, Канада, після успішної прем'єри „Боярині" Лесі Українки навесні ц. р. в Торонті, об'їздитиме з цією п'єсою в осінньому сезоні більші міста у ЗСА. Перший виступ вже відбувся 26 вересня ц. р. в Клівленді. З відомих акторів участь у виставі брали: Ганна Тагаїва, Михайло Лялька, Володимир Довганюк. Ставив режисер Слав Теліжин.

Член ОМУС-у реж. Борис Грінвальдт у Лос Анджелес, Каліфорнія, відзначає теж зі своєю Студією Мистецького Слова 100-ліття Лесі Українки. Він ставить 5 грудня ц. р. три речі: 2 і 3-тю дії з „Боярині", „На полі крови" і „Грішницю". Крім того, для Академії цю нею громада Лос Анджелесу вшановує таку велику поетесу в дні 21 листопада ц. р., зі своєю Студією опрацьовує інсценізацію „Сім струн".

Архів Українського Театрального Мистецтва

Правління ОМУС-у організує у Філядельфії Архів Українського Театрального Мистецтва. У зв'язку з тим просить не тільки усі театральні та естрадні ансамблі, але й фільмовців, надсилати на адресу секретаріяту ОМУС-у Association of Ukrainian Theater Artists — 1309 W. Ruscomb St., Philadelphia, Pa. 19141 всілякі матеріяли і документи, що мають архівне значення, а саме: афіші, програми, знимки, рецензії, звіти з діяльности і т. п. Крім цього, правління ОМУС-у звертається і до всіх наших громадян з проханням надсилати на ту ж адресу матеріяли музейного значення про наш український театр у минулому і сучасному, або повідомити, що такі матеріяли знаходяться в них.

Правління ОМУС-у розсилає на всі відомі йому адреси працівників театру, естради, радіо і кіна, запитник у справі запланованої „Книги Мистців", з проханням прислати на адресу секретаріяту ОМУС-у свої завваги і пропозиції.

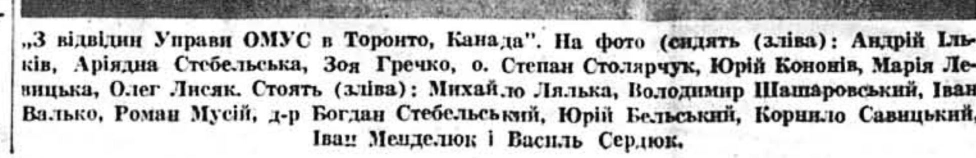
ТЕАТР У П'ЯТНИЦЮ у Філядельфії з нагоди святкувань 100-річчя Лесі Українки поставив під протекторатом УККА з великим успіхом три її драматичні поеми: „Айша і Могамед", „Адвокат Мартіян" і „Одержиму". Виконавцями головних ролей були члени ОМУС-у Христина Озарків, Володимир Королик, Володимир Шашаровський, А н а толь Радванський та Володимир Мельник. Ставив режисер Володимир Шашаровський.

РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ

Адреса для листування:

O.M.U.S.

1309 W. Ruscomb Street Philadelphia, Pa. 19141

„З відвідин Управи ОМУС в Торонто, Канада". На фото (сидять (зліва): Андрій Ільків, Аріядна Стебельська, Зоя Гречко, о. Степан Столярчук, Юрій Кононів, Марія Левицька, Олег Лисяк. Стоять (зліва): Михайло Лялька, Володимир Шашаровський, Іван Валько, Роман Мусій, д-р Богдан Стебельський, Юрій Бельський, Корнило Савицький, Іван Менделюк і Василь Сердюк.

Ювілей, якого вже не буде

У „Свободі" ч. 104 появилася стаття п-і Лідії Бурачинської під наг. „Напередодні одного ювілею", присвячена 75-літтю актриси Люсі Барвінок - Карабіневич.

На превеликий жаль, цей ювілей не відбудеться і вже не відбудеться. Всевишній покликав Ювілятку до себе.

Дня 22 серпня 1971 р. в Рочестері упокоїлася по тяжкій і довгій недузі бл. п. Люся Барвінок - Карабіневич, одна з визначних і відомих акторок українського театру на Рідних Землях в Галичині і на Волині. І хоч ми були приготовані, що зі сцени життя відходить Люся (Аполінарія) Барвінок - Карабіневич, все ж таки вістку про смерть потрясла нас, акторів, до глибини сердець. Це ж відійшла від нас одна з визначних артисток українського театру!

Люся Барвінок-Карабіневич
Артистка Державного Театру УНР

Свою театральну кар'єру почала вона в театрі Суходольського, відтак перейшла до театру М. Садовського. Маючи Богом даний талант і любов до рідної сцени, в короткому часі займає місце однієї з передових акторок. По переїзді театру М. Садовського на Закарпаття залишається зі своїм чоловіком, П пасом Карабіневичем, у Галичині і організує новий український театр ім. М. Садовського. Цей театр популярно звали в Галичині і на Волині „Театром Карабіневича". Він мандрував з міста до міста, як і всі українські театри за польської окупації. Не зважаючи на шикани польської адміністрації, театр невтомно ніс зі сцени полум'яне рідне слово.

У праці на сцені Люся, як режисер, була строгою і вимагаючою. В п р и ватному житті це була людина з голубиним серцем. Це була, мабуть, одна з „пань директорова" (як у Галичині їх називали), що ніколи не використовувала, хористів чи початкуючих акторів, на свої послуги, а навпаки, кожному помагала, як тільки могла: своїми костюмами, характеризацією і своїм акторським знанням. А коли не раз було круто в театрі (так часто бувало), вона нишком не одному з молодих сунула в руку золотого, щоб щось перекусив.

Працювала в театрі, не знеіврюючись, недостатками, аж до приходу до Галичини большевиків у 1939 році. На початку большевицької окупації призначили її з чоловіка до Тернопільського театру ім. Івана Франка. Та скоро большевики заарештували її чоловіка, по якому загинув слід, а Люся врятувалася чудом.

По виїзді на еміграцію залишила театр і включилася в суспільно - громадську працю.

Будучи вже тяжко хворою, прислала щирі побажання на з'їзд ОМУС-у і 200 долярів на перші потреби Об'єднання.

До останньої хвилини свого життя залишилася вірним членом українського театру і вірним другом театральних товаришів.

Хай Тобі буде легкою американська земля!

БоП

З листів до ОМУС-у

„Слава Ісусу Христу! До Хвальної Управи Об'єднання Мистців Української Сцени в ЗСА, Хвальна Управо! Прийміть найщирішу подяку за жертву 100 дол. та й за найкращу волю піддержання на майбутнє наші змагання на добро Церкви і Народу. З Архиєрейським Благословенням — *Йосиф Кард. Сліпий.*

...Особливо дуже гарна думка видати книгу про український театр. Треба зробити ту книгу дуже солідно, добре, мистецько і культурно... Бажаю від чистого і щирого серця дуже і дуже багато успіхів. Повний до Вас глибокої пошани, — *Улас Самчук.*

...Найсердечніші побажання успіхів у започаткованому ділі об'єднання на чужині усіх українських мистців сцени в одно! Хай Ваше діло стане угольним каменем цієї світлої тяглости історії українського театру, яке, проранене московсько-большевицькою окупацією України, не перестає жити й розвиватися на чужих землях нашого поселення! Щасти Боже у Вашому ділі! — *Григор Лужницький.*

...Бажаю Вам гарту і витривалости у завершенні Вашого святого діла і нехай Вами запланована Пропам'ятна Книга увійде в історію Українського Мистецтва і Культури! — Дорогі мої Друзі! — Я з Вами сьогодні душею і жалію, що, прикута важкою недугою до ліжка, не можу стати піонером у Вашій праці. Як довго ще б'ється моє серце — служу Тобі, Мельпомено, до мойого останнього віддиху! На Видавничий Фонд Мистецького Збірника складаю суму 200 дол. та залучую реєстраційну оплату в сумі 10 дол. Не забувайте, Дорогі Друзі, вашої Люсі у її днях болізни! Ваша *Люся Барвінок-Карабіневич*, Артистка Державного Театру УНР.

...I want to thank you for your generous words about me, and also for sending the clippings about our Ukrainian actors. I was proud to learn of our Ukrainian theatrical heritage and the wonderful artists we have. Please feel free to keep me informed about your organizations plans. And, when I have time available, I will be honored to meet with you and your colleagues. Sincerely, — *Василь Шуст.*

...Організаціям ОМУС в Австралії дуже потрібна. В 1972 р. група 8 осіб вибирається на гастролі до Америки і Канади. Рівночасно ми хотіли б запросити до Австралії декого з Вас. Зараз у нас працює три театри... З пошаною до Вас — *Я. Гевко*, Нюпорт, Вік., Австралія.

...Дай, Боже, щоб Ваш шляхетний замір і діло зрушили і оживили працю нашого Рідного Театру та збудили приспане сумління нашого громадянства, щоб вкінці всі зрозуміли і належно оцінили працю українського актора. Із щирим привітом і правдивою пошаною — *Емілія Кулик*, Чикаго.

Святослав Новицький

ЩО ОМУС МОЖЕ ЗРОБИТИ ДЛЯ ФІЛЬМАРІВ

На четвертому з черги і першому в Америці, з'їзді Об'єднання Мистців Української Сцени, що відбувся в травні ц.р. на оселі „Верховина" в Глен Спей, Н.И., я, фільмар — опинився випадково. Хоч театром цікавився ще змалку, я не вважав, що ОМУС якоюсь мірою може бути корисною організацію для фільмарів, чи фільмовиків. Проте, спокушала думка, що фільмарі-українці, чи то аматори чи професіоналісти, зможуть дещо скористати з ОМУС-у, а з цього скористає й ширша українська громада.

Буваючи на численних імпрезах, з'їздах, демонстраціях, маніфестаціях, виставах, вечірках і т.п., я помітив, що такі події часто зафіксовують на плівку — фільмову чи фотографічну. Роблять це чимало любителів фільму, „живої історії", чи проявів українського життя й діяльности. Плоди праці цих любителів часто спочивають в альбомах, шухлядах приватних колекцій поодиноких людей, про яких ширше громадянство, а навіть і вужче коло спеціяльно зацікавлених осіб — як от, преса, організатори подій і т.п. — не знають.

Так виникла думка, що варто було б мати свого роду централю інформації звуко - зорового (audio - visual) матеріялу — „Ізозвук", яка могла б подати зацікавленим інформації про осіб, що ту чи іншу подію фільмували, фотографували або записували на магнітну стрічку. Це полегшило б тим, хто бажав би придбати копії, або випозичити її, або заангажувати потрібну особу зафіксувати при нагоді, чи потребі іншу подію.

Така централя могла б діяти про ОМУС-і.

Після з'їзду і на окремих сходинах екзекутиви, до якої належу як фільмовий референт, мені доручено зреалізувати цю справу.

Не відкладаючи надовго, звертаюся з закликом до активних аматорів чи професіоналістів, або краще назвемо їх „продуцентами", виповнити такий запитник:

1. Ім'я і прізвище, 2. Адреса і телефон, 3. Специфічне зацікавлення: а. Кінематографія, б. Фотографія, в. Звукозапис, г. Інше, 4. Освіта в ділянці зацікавлення (якщо є), і опис практичної діяльности, 5. Якими апаратами володієте?, 6. Яку має власну апаратуру?, 7. Опис матеріялу, який досі виконав (і далі інформувати про всі новини), 8. Умовини, на яких згоден: а. Продати копію, б. Випозичити матеріяли (оригінал, копію чи викінчений твір), в. Працювати на замовлення, 9. Оперує виключно в своїй околиці, чи можливі виїзди?, 10. Які має матеріяли не власної роботи?

На підставі цього запитника буде зроблено Картотеку Централі Звукозорової Інформації, яка зберігатиметься при ОМУС-і у відповідного референта.

Замовці на звукозоровий запис зголошуватимуть до „Ізозвук-у" свої запотребування. Референт зв'яжу можуть дати адресу відповідного продуцента, або скерувати запотребування безпосередньо до нього.

Система зв'язку проста. Але в процесі діяльности виникнуть специфічні проблеми: наприклад — за ту саму роботу продуценти беруть різну ціну. Одна з причин: кваліфікації виконавця, мистецький рівень праці. Розрахунки між замовцем і продуцентом ведеться на основі їхнього взаємного домовлення, отже — жодною мірою не відповідальний ОМУС за якінебудь непорозуміння. Функція ОМУС-у — чисто службове полегшення зв'язку між продуцентом і замовцем.

Ведення такої централі потребує деяких коштів. Ці кошти покривались би якимись відсотком із загальних членських вкладок та співвнесками споживачів праці „Ізозвуку" — як продуцентів, так і замовлювачів.

Хто і як міг би користуватися цим центром, можна бачити з кількох прикладів:

1. Замовець „А" відкриває новий культурний осередок, пам'ятник тощо. Хоче зафіксувати подію на плівку (звуко-фото-фільмову), щоб: а. мати її в своїх архівах, б. поробити копії для бажаючих, в. видати листівки, г. подати матеріял на радіо-хвилі і через телебачення. Замовець звертається до Централі, яка пов'язує з відповідними особами в їх околиці (або які туди згідні поїхати).

2. Організація „В" вчасно не подумала про зафіксування даної події (як то часто буває через легковажність, байдужість чи недосвідченість) і після події надумала подати знимки до газет, плівку на радіо, а може що й висвітлити фільм на своїх річних зборах чи ювілеї їхньої діяльности. Тут допоможе Централя „Ізозвук", порадивши, у кого можна такий матеріял замовити.

3. Фільмар хоче накрутити довший фільм про такий-то з'їзд. Йому бракує матеріялу. Через Централю він може домовитися з іншими фільмарями, які були на події і опрацювали її.

4. Літературно - мистецький гурток хоче зробити вечірку на означену тему і потребує ілюстрацій. Централя „Ізозвук" порадить, де можна дістати фільми або прозірки на цю тему.

5. „Театр у понеділок" хоче зфільмувати частину чи навіть цілу свою нову виставу (це складна і коштовна справа!). Централя дає їм імена й адреси зацікавлених фільмарів.

6. Радіопрограма „Українська Пісня" потребує голосу культурного чи політичного діяча, який уже відійшов у вічність. І знов це можна полагодити через Централю.

7. Клюб „Ікс" приготовляє фотографічну виставку і потребує фотографів та помічників-дорадників, — звертається до Централі.

Можливостей безліч. А громада з цього користає, бо приватні надбання ідейних любителів стають приступними для ширших мас.

Було б корисним почути відгуки на цю пропозицію. Продуценти! Пишіть, радьте і зголошуйтеся — створюйте свою централю! Про наслідки цього заклику буде повідомлено в пресі.

При університеті Lakehead в місті Thunder Bay, Ontario, Канада, від 30-го серпня по 4-го вересня відбувався 1-ий Українсько-канадійський фестиваль Мистецтва. Враження з фестивалю — потрясаюче! Цілком молоді студенти зуміли зібрати в одне місце багатьох мистців. Програма так рясніла визначними іменами виконавців, — ніби ілюструвала в українському світі „Хто є Ким" (шкода, що українці такої книги ще не мають). Метою фестивалю було дати можливість молодим професіоналістам в ділянках музики, танку, фільму, театру, літератури, образотворчого мистецтва, архітектури, скульптури та кераміки познайомитися між собою; познайомитися і навчитися від діяльних професіоналістів та виробити програму дальшої праці. Важанням молоді було розвинути українську творчість в Канаді, зробити її активною частиною загальнокультурного життя Канади.

На фестивалі панувало духове піднесення, „українство". В останній день фестивалю вирішено створити сталу організацію під назвою: Ukrainian Canadian Arts Council, обрано екзекутиву, яка згодом має визначити директорат, що складатиметься із впливових українців - канадійців. Головою цієї нової організації вибрано одну з ініціяторок фестивалю, Христину Хомяк. На фільмового представника вибрано відомого у світі фільмаря українського роду, Романа Кройтера.

У зв'язку з моїми ініціятивними заходами про створення централі „Ізозвук" при ОМУС-і, я заініціював картотеку фільмарів Канади. З фільмовим референтом Романом Кройтером централя „Ізозвук" при ОМУС-і буде тримати тісний зв'язок для користи українців у обох країнах, в Канаді й Америці.